

Onder de gordel

Auteur: Richard Dresser

Vertaler: Frederik Houben

Frederik Houben
Russeltstraat 33
3830 Wellen
frederikhouben@gmail.com

Personages:

Hanrahan

Dobbitt

Merkin

Locatie:

Het toneelstuk speelt zich af in een industrieel complex in een ver land. We zien een kamer met 2 bedden, een kantoor, een kleine brug over een rivier en een beetje van de omgeving.

Scene 1

In het donker horen we Hanrahan een poging doen om te typen. Hij reageert op iedere toetsaanslag, waarvan het geluid doorheen de ruimte echoot.

HANRAHAN   Schitterend. *Nog een toetsaanslag.* Goed. Heel goed. *Vijf snelle toetsaanslagen.* Prachtig. Prach-tig. Volhouden nu. Rustig en beheerst. *Nog drie snelle toetsaanslagen.* Verdomme! Godverdomme! Klootzak! *We horen een papier dat verfrommeld wordt, en een nieuw papier dat in de typemachine gestoken wordt. Een pauze, en dan een weifelende toetsaanslag.* Ok, goed, dat lijkt er al meer op. Rustig nu.

Langzaam gaan de lichten aan in de werkkamer van Hanrahan. De kamer is klein en geïmproviseerd, met 2 kleine bedden, een eenvoudige kookplaat, een oude radio en een deur naar de badkamer. Hanrahan zit aan een bureau en is druk bezig met typen op een grote ouderwetse typemachine. Dobbitt komt op met een reiskoffer. Hij blijft even staan, hij wil Hanrahan niet storen. Hanrahan lijkt hem niet op te merken.

DOBBITT   De naam is Dobbitt. *Pauze, dan luider.* De naam is Dobbitt.

HANRAHAN   *Zonder op te kijken.* Kan dit niet wachten totdat ik klaar ben? *Hanrahan staart naar de typemachine. Dobbitt zet zo stil mogelijk zijn reiskoffer op de grond, zonder enig geluid te maken.* Wat is dat toch allemaal met dat lawaai? Ik ben bezig. Ik ben op zoek naar de 'y'. *Dobbitt gaat naar hem toe en duwt op de 'y'toets. De toetsaanslag echoot na.* Welwelwel. Heel indrukwekkend. Hij weet gewoon waar hij de 'y' kan vinden.

DOBBITT   Ik probeerde gewoon te helpen.

HANRAHAN   Ik hou er niet van als mensen over mijn schouder meekijken, klaar om mij te veroordelen. Wie ben jij eigenlijk?

DOBBITT   De naam is Dobbitt. U moet dan zeker Hanrahan zijn?

HANRAHAN   Ik moet dus zeker Hanrahan zijn? Ik heb dus geen keuze?

DOBBITT   Bent u Hanrahan?

HANRAHAN   Wie denk je eigenlijk wel wie je bent, dat je hier zo komt binnenstormen om tegen mij te komen zeggen wie ik moet zijn.

DOBBITT U bent dus niet Hanrahan?

HANRAHAN Toevallig ben ik wel degelijk Hanrahan, maar niet omdat dat tegemoet komt aan uw eisen.

DOBBITT Het spijt me, maar de vlucht leek wel eindeloos te duren, en daarna moesten we nog uren door de woestijn rijden om hier te komen. Ze zeiden dat ik naar hier moest komen om mijn intrek te nemen.

HANRAHAN Intrek? Hier? In mijn kamer?

DOBBITT Het is toch een tweepersoonskamer. Ze zeiden me dat hier al eerder iemand verbleven had.

HANRAHAN Haney. Hij is abrupt vertrokken.

DOBBITT Waarom is hij vertrokken? Was er soms iets gebeurd?

HANRAHAN *Kijkt Dobbitt lang aan.* Welk bed?

DOBBITT Oh, dat maakt niks uit

HANRAHAN Dat maakt zeer zeker iets uit. Dat bed daar, daar giert iedere nacht een ijzige wind doorheen, recht uit de woestijn. Het raam sluit namelijk niet volledig. Je zou kunnen doodvriezen in dat bed.

DOBBITT Als het voor jou hetzelfde blijft, dan neem ik wel het andere bed.

HANRAHAN *Zoals je zelf wil. Dobbitt gooit zijn koffer neer op het tweede bed. Hanrahan giet zich een kop koffie in.* Dat bed daar is een echte zweethut. Vlak naast de radiator, die dan nog eens heel de nacht in je oor rammelt als een goederentrein. Tegen de ochtend smeed je letterlijk om genade.

DOBBITT Waarom verplaatsen we de bedden dan niet?

HANRAHAN Dat is nog eens een idee. Dat zou alle problemen oplossen. *Dobbitt probeert de bedden te verschuiven.* Probleem is dat ze met bouten vastgezet zijn. Er was een probleem met diefstal in het complex.

DOBBITT Werden de bedden gestolen?

HANRAHAN Niet sinds de bouten.

DOBBITT In welk bed slaapt u?

HANRAHAN Beide. Ik begin met het bed naast het raam. Als ik begin te bevriezen klim ik in het andere. Als ik dan door de hitte niet meer kan ademen, dan sta ik op en begin mijn dag. Maar dat gaat dus niet meer kunnen, aangezien jij nu hier bent.

DOBBITT Ik vrees dat ik u op een slecht moment getroffen heb.

HANRAHAN Oh?

DOBBITT Ik vrees dat ik u van streek heb gemaakt.

HANRAHAN Jij zou me van streek gemaakt hebben? Daar doe je jezelf iets teveel eer aan, vrees ik.

DOBBITT U ziet er ontevreden uit.

HANRAHAN Tevreden of ontevreden, het heeft allemaal niks te maken met jou.

Dobbitt kijkt toe hoe Hanrahan koffie drinkt. Hij geeuwt.

DOBBITT Is dat koffie?

HANRAHAN Ja.

Hanrahan beweegt niet.

DOBBITT Ik voel alsof ik al eeuwig op reis ben. Ik zou moeten slapen of me terug tot leven proberen te wekken. Als er tenminste nog koffie is.

HANRAHAN Er is nog meer dan genoeg koffie.

Hanrahan beweegt nog steeds niet.

DOBBITT Ik zou het zelf kunnen pakken.

HANRAHAN Vraag je nu om koffie?

DOBBITT Alleen als het niet stoort.

HANRAHAN Wel natuurlijk stoort het.

Hanrahan begint boos te rommelen met de koffiepote

DOBBITT Laat dan maar.

HANRAHAN Wacht, nu ik hier ten volle mee bezig ben, nu wil je er geen meer?

DOBBITT Als het makkelijker is om verder te ....

HANRAHAN *Draait zich naar hem om.* Kijk es hier, ik ben geen marionet. Je zult moeten beslissen wat je nu precies wil, en dat doe je beter onmiddellijk.

DOBBITT Geen koffie. Ik wil u niet van uw werk houden.

HANRAHAN Dat doe je al. De enige vraag die overblijft, is dus; koffie of geen koffie?

DOBBITT Als het voor u allemaal hetzelfde is, dan zeg ik volmondig ja.

HANRAHAN Goed dan. *Hij giet een kop vol koffie.* Dit betekent alleen maar dat ik een hele nieuwe pot moet zetten voor mezelf.

Hij geeft 'm aan Dobbitt die de koffie beleefd probeert te weigeren.

DOBBITT Neemt u deze dan maar, alstublieft.

HANRAHAN Nee!

DOBBITT Ik sta erop! *Terwijl ze worstelen met de koffie, morsen ze koffie op Hanrahan, die het uitschreeuwt.* Mijn god, het spijt mij ten zeerste.

HANRAHAN Kijk nu eens wat je gedaan hebt.

DOBBITT Het was een ongeluk.

HANRAHAN Als jij vroeger een definitieve beslissing had genomen, dan was dit nooit gebeurd. *Hanrahan droogt zichzelf af met een handdoek. De intercom op de muur biept 1 keer.*

Hanrahan stop en staart ernaar. Wel. Dat is Merkin. En hij klinkt opgejaagd. Grimmig. Kom Dobbitt, het is tijd om de baas te ontmoeten.

Hanrahan loopt snel de kamer uit, met Dobbitt vlak achter hem aan. Het licht op de kamer gaat uit, en het licht op het kantoor van Merkin gaat aan. In het kantoor van Merkin staan een bureau, een bureaustoel en nog één andere stoel, die er zeer oncomfortabel uitziet. Een raam met gesloten blinden kijkt uit over het industriecomplex. Merkin piept door de blinden naar buiten. Dobbitt en Hanrahan komen binnen. Dobbitt stapt naar voor en schudt de hand van Merkin.

MERKIN Welkom, Dobbitt, de naam is Merkin

DOBBITT Ik ben zeer enthousiast dat ik hier ben, Merkin.

MERKIN Enthousiast? Dat lijkt me toch een beetje overdreven.

DOBBITT Dit is mijn eerste opdracht buiten de landsgrenzen. Ik heb wel een uitgebreide ervaring weten op te bouwen binnen onze landsgrenzen.

MERKIN Jaja, we hebben je dossier gelezen. Eerlijk gezegd, wij weten meer over je leven dan we zouden willen. Maak het je zelf gemakkelijk. *Hanrahan gaat snel in de ene stoel zitten. Merkin gaat aan zijn bureau zitten. Dobbitt kijkt tevergeefs of er nog een stoel is, en neemt dan een (naar wat hij hoopt) een ongedwongen houding aan.* We zitten met een probleem, er is dus geen tijd te verliezen. Op vijf november zullen wij de grootste bestelling die die bedrijf ooit gekregen heeft, moeten opleveren. Alle goederen zullen minutieus gecontroleerd moeten worden, om zo torenhoge boetes, hemeltergende rechtszaken en een bezoedelde reputatie te vermijden, die dit bedrijf op zijn knieën zou kunnen krijgen. Helaas hebben we tot op dit eigenste ogenblik één Controleur te kort.

DOBBITT Wat is er dan gebeurd met de vorige Controleur?

MERKIN Waarom vraag je dat niet aan je vriend Hanrahan?

DOBBITT *Draait zich om naar Hanrahan.* Wel?

HANRAHAN Hij is mijn vriend niet.

MERKIN Ik denk dat dit voldoende is om duidelijk te maken dat we je nodig hebben, Dobbitt. U werd ons ten zeerste aanbevolen.

DOBBITT Mijn opdrachten zijn tot nu altijd als bij toeval goed afgelopen, en ik heb geen reden om te vermoeden dat deze opdracht anders zal zijn.

Een plotselinge lach van Hanrahan. Dobbitt draait zich om maar Hanrahan staart naar de vloer.

MERKIN Alle drie de fabrieken zijn vierentwintig uur per dag operationeel. Doe je ronde doorheen het complex en je zal het zien. We produceren zeven duizend honderd zesentachtig eenheden per shift van acht uur. Wat betekent dat als we het resultaat van de drie shiften samentellen, we uitkomen op...

HANRAHAN Twintigduizend vijfhonderd achteventig eenheden per dag.

MERKIN Tijdens een werkweek van zes dagen is dat dan...

HANRAHAN Honderdneentwintigduizend driehonderd achtenveertig eenheden.

MERKIN Rekening houdend met een ingecaluleerd verlies van drie procent, gebaseerd op onze controles, voel je niet geremd om te antwoorden, Dobbitt.

DOBBITT Euhm, even denken... ik ben gewoon zo moe van de reis en zo...

HANRAHAN Twintigduizend vijfhonderd en elf eenheden per dag, honderdvijfentwintigduizend vierhonderd zesenzestig eenheden per week.

MERKIN Bedankt. Ik ben blij dat tenminste iemand nog oplet. De opleverdatum is vijf november, wat betekent dat we, gezien onze huidige productiesnelheid, klaar zullen zijn wanneer precies, Dobbitt?

DOBBITT Oh... Ik denk dat we nog ruim voldoende tijd hebben.

HANRAHAN We zullen klaar zijn op drie november om 10:30.

MERKIN Waarom kom ik uit op twee november?

HANRAHAN Heb je de feestdag wel meegeteld?

MERKIN Juist. Helemaal juist. Menselijke fout. In ieder geval, we staan dus onder enorme druk, met een pistool tegen ons hoofd als het ware, en zonder een systeem zullen we onze hersenen van de muur kunnen schrapen als we de deadline missen. Terwijl Hanrahan controleert, typt Dobbitt zijn rapporten. Terwijl Dobbitt controleert, typt Hanrahan zijn rapporten. Nog vragen?

DOBBITT Dat klinkt als een strak plan.

MERKIN Dat is geen vraag. Dit is het moment waarop het toegestaan is om vragen te stellen.

DOBBITT Ik heb geen vragen. Dankuwel.

MERKIN Geen vragen?

DOBBITT Stellen de meesten hier op dit moment dan een vraag?

MERKIN Om eerlijk te zijn, ik ben verbaasd.

DOBBITT Ok, ok... mijn vraag...

MERKIN Ga nu geen vragen stellen om vragen te stellen. Stel alleen vragen waarop je het antwoord wil weten.

DOBBITT Vragen hoeven voor mij niet.

MERKIN Van de andere kant, er bestaan natuurlijk geen domme vragen.

DOBBITT Zeg eens, wat precies bedoelt u met de eenheden die u vermeldde?

MERKIN Heb je dat gehoord, Hanrahan?

Merkin en Hanrahan lachen.

DOBBITT Ik ben gewoon heel...

MERKIN We zijn ons echt wel bewust van het feit dat je heel moe bent. Ik wil dat jullie twee functioneren als een team. Persoonlijke voorkeuren, als er die al zouden zijn, komen op de tweede plaats.

DOBBITT Ik ben voorstander van die filosofie. Ik doe alles voor het team. Ik ben dan misschien niet de snelste rekenaar van deze groep, ik ben wel een excellent typist.

MERKIN En wat bedoel je daar mee?

DOBBITT Het zou de zaken vooruithelpen als Hanrahan mij zou helpen met de berekeningen en ik zou hem kunnen helpen met zijn typewerk.

HANRAHAN Dat is niet nodig, Dobbitt.

DOBBITT Ik bedoel dat in het heetst van de strijd...

HANRAHAN Ik zei, het is het nodig, Dobbitt!!

MERKIN Hanrahan, het staat je vrij om verder te doen waar je mee bezig was. Ik wil Dobbitt verder uitleggen wat de manier van werken is hier in het complex.

Hanrahan staat op, klaar om te vertrekken.

DOBBITT Bedankt, Hanrahan.

HANRAHAN *Draait zich om naar hem.* Waarvoor? Waarvoor, Dobbitt?

MERKIN Ok, Hanrahan, dat volstaat.

HANRAHAN Ik wil gewoon weten waarom Dobbitt mij bedankt.

MERKIN Dobbitt, waarom bedank je Hanrahan?

DOBBITT Voor zijn verwelkoming bij mijn aankomst.

HANRAHAN Dat heb ik nooit gedaan.

DOBBITT Omdat hij zijn kamer met mij wil delen.

HANRAHAN Enkel onder dwang.

DOBBITT Voor wat volgens mij zeker een geweldige samenwerking zal worden.

HANRAHAN Als we alle banaliteiten en platitudes gehad hebben, dan vertrek ik maar.

Hanrahan vertrekt. Merkin kijkt Dobbitt lang aan.

MERKIN Zo. Dus. Wat heeft Hanrahan zoal over mij gezegd?

DOBBITT Helemaal niets.

MERKIN Ik ben dus geen enkele vermelding waard?

DOBBITT Hij heeft je wel degelijk vermeld. Er was echter geen tijd voor meer.

MERKIN Haat hij mij?

DOBBITT Nee. Natuurlijk niet!

MERKIN Hoe weet je dat?

DOBBITT Om heel eerlijk te zijn, dat weet ik niet.

MERKIN Er is dus een mogelijkheid dat hij mij haat.

DOBBITT Ik ben helemaal niet vertrouwd met de situatie hier, en na die lange reis naar hier...

MERKIN Ik heb mijn buik vol van al die verhalen over je reis.

DOBBITT Wel... je zou ervan uit kunnen gaan dat er technisch gezien een mogelijkheid is dat...

MERKIN Dat wat?

DOBBITT Dat Hanrahan...

MERKIN Wat?

DOBBITT Dat hij u haat.

MERKIN Mijn god.

DOBBITT Hoewel ik geen enkele reden heb om te geloven dat zoiets waar zou kunnen zijn.

MERKIN Als je geen enkele reden hebt om te geloven dat het waar zou kunnen zijn, waarom laat je die mogelijkheid dan voor mij bengelen, al was het een rottend karkas aan een vleeshaak? Waarom Dobbitt, waarom?

DOBBITT Ik... ik weet het niet...

MERKIN Er is iets dat je moet weten. Hanrahan en ik werken al bijna 1 jaar samen hier in het bedrijf. In die tijd zijn wij nauw bevriend geraakt. Ik hoop dat je dat kan respecteren.

DOBBITT Natuurlijk. Het was niet mijn bedoeling om iets kapot te maken.

MERKIN Dat is het nooit. Wist je dat ik verantwoordelijk ben voor alles wat er gebeurt op deze afdeling? Het is een eenzame en verraderlijke job.

Hij haalt een grote, indrukwekkende stempel uit de schuif van zijn bureau.

MERKIN Ik neem alle moeilijke beslissingen. Beslissingen over mensen. Wie naar boven gaat, en wie naar beneden gaat. En wie op dezelfde plaats vast blijft hangen, vastgeketend met bureaucratische boeien, totdat alle hoop vervlogen is.

Merkin slaat de stempel hard neer op een blad papier. De echo blijft maar verdergaan.

MERKIN Wat staat hier?

DOBBITT "Nutteloos".

MERKIN Precies. Ik denk dat wij het goed met elkaar gaan vinden, Dobbitt.

Merkin begint in zijn papieren te bladeren. Dobbitt weet niet goed wat hij moet doen.

DOBBITT Mag ik... vertrekken?

MERKIN Jij mag komen en gaan wanneer je wilt. Je bent een zeer ervaren professional en zo zal je hier ook behandeld worden.

DOBBITT Dankuwel.

Dobbitt vertrekt richting deur.

MERKIN Oh, Dobbitt? Tussen ons gezegd en gezwezen, ik zou maar oppassen met dat getreiter over Hanrahan's typewerk

DOBBITT Ik was niet aan het treiteren!

MERKIN Zo klonk het anders wel. Je treiterde van boven naar onder en van voor naar achter. Jij bent echt wel een treiteraar, Dobbitt.

DOBBITT Ik ben geen treiteraar. Ik zou niet eens weten hoe ik zou moeten treiteren!

MERKIN Hij is echt heel gevoelig op vlak van zijn typewerk. Bijna net zo erg als over zijn danskunsten. Ik zou het erg vinden als je het op de harde manier had moeten ontdekken. Je mag nu wel vertrekken hoor.

Het licht gaat uit als Dobbitt afgaat. Het licht gaat aan bij een kleine brug over een rivier met stilstaand vervuild water. In de avondschemering staat Hanrahan op de brug een sigaar te roken. Dobbitt komt op, hij heeft een naamplaatje opgespeld en heeft een brochure vast.

DOBBITT Ik heb zonet mijn rondleiding doorheen het complex afgerond. Wat een opwindende glimp op de moderne industrie!

HANRAHAN Ga je hier lang staan?

DOBBITT Hier?

HANRAHAN Ja, hier. Dat is precies wat ik bedoelde met 'hier'.

DOBBITT Zou ik dan beter ergens anders gaan staan?

HANRAHAN Dit is mijn favoriete moment van de hele dag. De nacht komt op. Een lekkere sigaar. Een beetje naar de rivier kijken. Helemaal op mijn eentje.

DOBBITT Ik weet niet goed waar ik dan wel naartoe zou kunnen gaan. Er zijn maar een beperkt aantal plaatsen waar je de zonsondergang kan zien.

HANRAHAN Maar dit is MIJN uitzicht. En als jij naar net hetzelfde staat te kijken, dan verliest het zijn waarde.

DOBBITT Als je dat zou willen, kijk ik met plezier naar ergens anders. Naar daar, bijvoorbeeld.

HANRAHAN Je weet niet eens waar ik aan het kijken ben, dus hoe zou je dan kunnen weten naar welke kant jij zou moeten kijken om mij niet te storen.

DOBBITT Ik zal naar hier kijken en jij dan naar daar.

HANRAHAN Maar sommige van mijn meest favoriete dingen om naar te kijken liggen aan die kant (*kant waarnaar Dobbitt wil kijken*). Jij moet maar stroomopwaarts kijken. Dat is de enige oplossing als je hier wilt blijven staan.

DOBBITT Goed dan.

Dobbitt gaat naar de andere kant van de brug en kijkt stroomopwaarts, met zijn rug naar Hanrahan.

DOBBITT Heeft de rivier altijd deze kleur? Ik denk niet dat ik zo'n kleur al ooit ben tegengekomen in de vrije natuur.

HANRAHAN De kleuren variëren al naargelang het productieproces. Op donderdag bijvoorbeeld geeft het water altijd een vreemde gloed af.

Ze kijken in stilte.

DOBBITT Kijk, Hanrahan, mocht ik iets fout gezegd hebben over je typewerk, dan wil ik me daarvoor verontschuldigen.

HANRAHAN Wat heeft Merkin gezegd over mijn typewerk?

DOBBITT Hij zei dat jij.... dat het blijkbaar gevoelig lag.

HANRAHAN Wel, dat klopt dus niet. Hij zit je op te stoken met al zijn nonsens. En nu zit hij zich ziek te lachen, terwijl jij hier staat te kronkelen omwille van al zijn verzinsels.

DOBBITT Maar waarom zou hij zo iets zeggen als het niet waar was?

HANRAHAN Je zal nog wel leren dat het brein van Merkin een eigen willetje heeft.

DOBBITT In ieder geval zou ik er nooit over begonnen zijn als ik dat geweten had.

HANRAHAN Zie ik er soms gevoelig uit? Wel?

DOBBITT Ik denk dat we er beter niet over discussiëren.

HANRAHAN Maar we ZIJN erover aan het discussiëren, Dobbitt. Mijn schrijfkunsten waren een inspiratiebron voor controleurs uit alle windstreken. Maar dan kwam de memo met de boodschap dat al onze rapporten van dan af getypt moeten worden. GETYPT! Waarom ben je er eigenlijk over begonnen tegenover Merkin?

DOBBITT Hanrahan, ik ben een eersteklas typist, ik kan je helpen.

HANRAHAN Maar dan ga jij met alle eer lopen.

DOBBITT Maar nee, ik heb daar helemaal geen behoefte aan.

HANRAHAN Als je dat niet doet, dan ben je een idioot. Ben jij een idioot?

DOBBITT Ik ben geen idioot.

HANRAHAN In mijn ogen zou je een idioot zijn, als jij mijn werk zou doen zonder ervoor erkenning te krijgen. Ik herhaal dus, ben jij een idioot?

DOBBITT Nee!

HANRAHAN Dan betekent dat dus dat jij probeert met de eer te gaan lopen voor mijn prestaties. Ofwel ben je een idoot ofwel ben je een dief. Wat ben jij, Dobbitt?

DOBBITT Zijn dat mijn enige keuzes?

HANRAHAN En nog steeds geen woord van spijt.

DOBBITT Het spijt me.

HANRAHAN Waarvoor?

DOBBITT Daar ben ik niet helemaal zeker van. Maar ik vond het nodig om de mist te doen opklaren.

HANRAHAN Tenzij het gaat om valse spijt, want in dat geval maak je alles alleen maar troebeler. Is dit nu berouw of lafheid, Dobbitt?

DOBBITT Ik ben geen lafaard.

HANRAHAN Misschien ben je gewoon te bang om het toe te geven. Ben je moedig genoeg om toe te kunnen geven dat je een lafaard bent?

DOBBITT Ja!

HANRAHAN Aha!

DOBBITT Maar daardoor sta ik sterker in mijn schoenen.

HANRAHAN Het betekent ook dat je een lafaard bent.

DOBBITT Waarom kan ik niet moedig genoeg zijn om te kunnen toegeven dat ik een lafaard bent, zonder ook effectief een lafaard te zijn?

HANRAHAN Omdat je dan zou zitten op te scheppen over iets wat gelogen is, wat van jou een leugenaar maakt.

DOBBITT Ik ben zeker geen leugenaar!

HANRAHAN Maar we hebben al kunnen vaststellen dat je een lafaard bent, en lafaards liegen altijd als ze niet de moed hebben om de waarheid te vertellen. Door je moed te willen benadrukken, heb je moeten toegeven dat je een lafaard en een leugenaar bent.

pauze

HANRAHAN Misschien was je niet helemaal eerlijk over je zogenaamde moed. Dat zou je redding kunnen zijn.

DOBBITT Ik heb misschien een klein beetje overdreven.

HANRAHAN Wat betekent dat je maar al te goed weet dat je een leugenaar en een lafaard bent, maar dat je niet de moed had om daarvoor uit te komen en het toe te geven. Je staat hier gewoon te liegen, Dobbitt.

DOBBITT En jij dan, Hanrahan? Ben jij dat zo perfect?

HANRAHAN Natuurlijk niet. Maar ik ben een eerlijk man en dat kunnen er maar weinig zeggen.

DOBBITT Ik kan dat over mijzelf zeggen. Meestal toch.

HANRAHAN En ik loop niet de hele tijd op te scheppen om al mijn geweldige kwaliteiten.

DOBBITT Ik liep niet op te scheppen!

HANRAHAN Blablablablablabla, in godsnaam, Dobbitt. Dit is nu precies de reden waarom ik liever alleen ben.

Ze kijken in stilte.

HANRAHAN Merkin's licht ging zonet uit. Iedere keer als hij laat doorwerkt, probeert hij dat bij mij erin te wrijven.

DOBBITT Zal hij ons hier vervoegen bij de rivier?

HANRAHAN Hah! Merkin heeft geen idee hoe je naar een rivier moet kijken.

DOBBITT Hij heeft hier veel te zeggen, toch?

HANRAHAN Is dat wat hij tegen jou gezegd heeft?

DOBBITT Hij zei dat hij beslissingen neemt voor het hele departement.

HANRAHAN Jij en ik zijn het hele departement. Wij zijn zijn onderdanen.

DOBBITT Hij zei ook dat jullie twee goede vrienden waren.

HANRAHAN Dat zou dan wel een heel groteske parodie van vriendschap zijn.

DOBBITT Dan... heb je dan een hekel aan hem?

HANRAHAN Oh, maar nu zie ik de vos in het kippenhok, de slang in het gras, de wolf in schaapskleren.

DOBBITT Ik dacht gewoon...

HANRAHAN Je dacht dat je mij woorden in de mond kon leggen. Maar ik spuug je woorden uit. Ik laat me niet ontfermen door je laster. Als je ooit nog eens probeert om mij woorden in de mond te leggen, dan bijt ik je vingers eraf.

DOBBITT Het spijt me, Hanrahan, het zal niet meer gebeuren.

Dobbitt staart in de verte. We kunnen in het donker vaag een groot aantal gele ogen onderscheiden.

DOBBITT Hanrahan, kijk! Wat zijn die ogen daar bij de omheining?

HANRAHAN *Draait zich niet om.* Dieren.

DOBBITT Ja, ik weet dat het dieren zijn. *Kijkt over zijn schouder naar Hanrahan.* Je kijkt niet eens.

HANRAHAN Ik heb ze al eerder gezien.

DOBBITT Wat voor soort dieren?

HANRAHAN Geen idee. Je moet je geen zorgen maken, Dobbitt, ze zitten aan de buitenkant van de omheining.

Hanrahan begint te vertrekken.

DOBBITT Hanrahan? Ga je terug naar de kamer?

HANRAHAN Dat was ik van plan, ja.

DOBBITT Ik zou met je mee kunnen wandelen.

HANRAHAN Dat zal niet nodig zijn. Als je naar de kamer wil gaan, ga dan.

DOBBITT Als jij eerst wil gaan, dan is dat prima.

HANRAHAN Ga nu, Dobbitt! Dit moet nu maar es gedaan zijn!

Dobbitt gaat af. Hanrahan staat alleen bij de brug, terwijl de lichten doven. Het licht gaat aan bij de kamer. Dobbitt knielt neer naast het bed om te bidden, hij heeft zijn pyjama aan. Hanrahan komt binnen.

HANRAHAN Ah. Het avondgebed. Wat een eigenaardig doch ontroerend zicht. En waar bid je voor, Dobbitt?

DOBBITT Da's persoonlijk.

HANRAHAN Natuurlijk. Iets tussen jou en jouw god. Sorry als ik jouw grenzen overschreed met dit kleine gebaar van vriendschap.

DOBBITT Als je het echt moet weten, ik was aan het bidden voor het geluk van mijn vrouw.

HANRAHAN En jij denkt dat neerknielen op de vloer van een hut in het midden van de woestijn op één of andere manier bijdraagt tot haar geluk?

DOBBITT Ja, dat denk ik, ja.

HANRAHAN Wat zou je vrouw gelukkig maken?

DOBBITT Mijn veilige thuiskomst.

HANRAHAN Eigenlijk zit je dus voor jezelf te bidden.

DOBBITT Ik bid voor datgene dat mijn vrouw gelukkig zou maken.

HANRAHAN Weet je wat ik denk dat je vrouw gelukkig zou maken? Als haar auto een vreemd geluid zou beginnen maken, en dat ze dan naar de garage zou rijden, en de mecanicien haar auto op de brug zet en haar dan meeneemt naar achter, haar bloes open knoopt en haar melkwitte borsten streelt met zijn ruwe, eeltige handen totdat haar tepels keihard zijn.

DOBBITT Jij kent mijn vrouw niet goed genoeg om zo over haar te praten.

HANRAHAN Is dat zo?

DOBBITT Ik sta niet toe dat je zo de spot drijft met haar gevoelens van geluk.

HANRAHAN Laten we voor een ogenblik aannemen dat het woest en wild bepoteld worden door een auto mecanicien haar wel gelukkig maakt. Zou je dan nog steeds bidden voor haar geluk?

Dobbitt begint te bidden om niet meer te moeten luisteren naar Hanrahan.

DOBBITT Oh, hemelse vader, die in de hemelen zijn, laat uw naam geheiligd worden...

HANRAHAN Zou je bidden opdat de auto mecanicien haar kleren van haar lijf scheurt en haar neergooit op een vuile stapel dekens, met uitzicht op een oude pornografische kalender, en haar neemt zoals alleen een auto mecanicien dat kan, terwijl haar auto daar hoog en droog op de brug staat en nagekeken worden door een andere auto mecanicien die de vage geluiden van lust en passie hoort opstijgen uit de achterkamer en bij zichzelf denkt dat hij ook wel een bezoekje zou willen brengen aan die naakte, vochtige, hijgende, maar-al-te-makkelijk meewerkende vrouw van jou? Zou je daarvoor bidden, Dobbitt? Of ben je gewoon nog zo'n verdomde hypocriet?

Dobbitt staat op en gaat recht tegenover Hanrahan staan.

DOBBITT Ok, Hanrahan, wat is nu precies je probleem?

HANRAHAN Je leeft op deze planeet op hetzelfde tijdstip als ik.

DOBBITT Mensen hebben mij altijd graag.

HANRAHAN Mensen hebben ook graag chocolade konijntjes en plastic bloemen en een warm bad. Graag gezien worden is dus geen grootse prestatie.

DOBBITT Ik behandel mensen altijd goed en ik verwacht van hen hetzelfde. Ben ik tegen jou dan niet goed geweest, Hanrahan?

HANRAHAN Je bent de perfecte gentleman geweest.

DOBBITT   Waarom heb je me dan niet graag?

HANRAHAN   Waarom zou dat iets uitmaken?

DOBBITT   Omdat. Ik wil niet alleen zijn.

HANRAHAN   Wij zijn allemaal alleen, van onze eerste hoopvolle ademtocht tot de laatste verschrikkelijke doodsreutel die opstijgt vanuit onze uitgedroogde kelen. We zijn altijd alleen, Dobbitt, ongeacht hoe ik je behandel.

DOBBITT   Kunnen we allebei niet een beetje water bij de wijn doen?

HANRAHAN   *Probeer hem in te schatten.* Zolang jij maar meer water erbij doet dan ik.

DOBBITT   Ok dan. Dat is toch al een begin. Mijn enige verzoek is: geen grove praat meer over mijn vrouw.

Hanrahan gaat in de badkamer, we horen hem gorgelen.

DOBBITT   Het maakt niet uit hoever we van elkaar verwijderd zijn, zij geeft me het gevoel dat ik niet alleen ben.

HANRAHAN   *In de coulissen.* Ze heeft al veel mannen het gevoel gegeven dat ze niet alleen zijn.

DOBBITT   Wat?

HANRAHAN   *In de coulissen.* Niks.

Hanrahan komt terug.

DOBBITT   Ik dacht dat je iets zei over mijn vrouw.

HANRAHAN   Catherine?

DOBBITT   Mijn God.

Hanrahan maakt zich klaar om te gaan slapen.

DOBBITT   Dat was toevallig een gelukkige gok, je hebt mijn Catherine nog nooit gezien.

HANRAHAN   Zeg es, draagt ze haar haar nog steeds lang, zodat het lijkt op een koolzwarte waterval die over haar albasten schouders golft? Of heeft ze het misschien kort geknipt om er meer zakelijk en streng uit te zien?

DOBBITT   Stop ermee.

HANRAHAN   Ik hoop dat ze ondertussen geen kroon op haar tand heeft laten zetten. Ik vond altijd al dat die kleine onvolmaaktheid haar een soort van wilde en excentrieke schoonheid gaf.

DOBBITT   Ik eis om te weten hoe jij dit allemaal weet.

HANRAHAN   Ik heb ooit een korte tussenstop moeten maken bij de Tampa fabriek, opkuiswerk samen met de elite der controleurs.

DOBBITT   Daar heb ik haar ontmoet. Tijdens een routine controle.

HANRAHAN   En daar was lieve, eenzame Catherine, als een zonnetje in het bureaulandschap.

DOBBITT   Dat heb je waarschijnlijk gewoon kunnen lezen in mijn dossier.

HANRAHAN Dat is goed mogelijk.

DOBBITT Hanrahan, eerlijk nu. Ken jij mijn Catherine?

HANRAHAN Haar kennen?

DOBBITT Asjeblief.

HANRAHAN Rustig maar. Ik weet zeker dat ze je volledig trouw is gebleven van het moment dat ze je huwelijksaanzoek aanvaard heeft.

DOBBITT Oh, prachtig. Prachtig. Ik heb nooit enige twijfel gehad over haar deugdzaamheid, maar toch, dankjewel.

De mannen stappen in hun respectievelijke bedden. Hanrahan doet zijn lichtje uit, Dobbitt staat op het punt om dit te doen.

DOBBITT Hanrahan? En wat voor ze inging op mijn huwelijksaanzoek? Toen ik haar het hof maakte

HANRAHAN Ze heeft niets gedaan dat een gezonde, levendige, jonge vrouw, voor het eerst op haar eentje in de grote stad, niet zou gedaan hebben.

DOBBITT Dankjewel.

Dobbitt knipt zijn lichtje uit.

HANRAHAN Ja, ze heeft het volledig uit haar systeem gekregen zodat ze jou trouw kon zijn. Je kan gerust zijn, Dobbitt, ze zal niet de nood voelen om ergens anders iets te proberen wat ze nog nooit gedaan heeft. Laten we nu maar gaan slapen, Dobbitt, morgen is het een belangrijke dag.

In het donker horen we de radiator rammelen en de wind door het niet te sluiten raam fluiten. Het licht gaat terug aan. Hanrahan zit in het bed bij het raam, huiverend, met meerdere dekens rond zich gewikkeld. Dobbitt zit in het bed naast de radiator, hij heeft alle dekens van zich af geschopt en zweet zich te pletter. Ze komen uit bed en beginnen zich aan te kleden. De intercom biept één keer. Ze kleden zich haastig verder aan.

Het licht gaat aan in het kantoor van Merkin. Merkin kijkt doorheen het raam en eet droge cornflakes uit een kom. Dobbitt en Hanrahan komen op. Hanrahan laat zich snel in de stoel glijden. Dobbitt blijft staan.

MERKIN Dus. Jullie zijn allebei hier.

DOBBITT Had je liever gehad dat slechts één van ons twee hier was?

MERKIN Deze keer wilde ik jullie beiden zien. Maar er zullen tijden komen dat ik slechts één van jullie wil zien, of misschien de andere van jullie.

HANRAHAN Hoe moeten wij nu weten wie je precies wil zien?

MERKIN Dat is nu net waarom ik jullie allebei wilde zien. Dit heeft gevolgen voor iedereen in de controleurs-afdeling. Als ik Dobbitt wil zien, dan horen jullie 1 biep. Zoals nu. Biep. Als ik Hanrahan wil zien, dan horen jullie 2 bieps. Zoals nu. Biepbiep. Is dat voor alle partijen duidelijk?

HANRAHAN Is er een God daarboven?

MERKIN   Wat is er, Hanrahan?

HANRAHAN   Waarom graaf je geen gat in de grond om mij in te steken, klaar is kees.

MERKIN   Dat is een aparte discussie.

HANRAHAN   Die ene biep is bijna een heel jaar van mij geweest. Die ene biep hoort rechtmatig bij mij en jij geeft 'm doodeenvoudig aan hem!

DOBBITT   Mij maakt het niets uit. Ik ben tevreden met 2 bieps.

HANRAHAN   Jouw tevredenheid is van geen enkel belang voor deze zaak. *Tegen Merkin*. Ik geloof jou niet, Merkin. Hoe kan jij nog naar jezelf of iemand anders in de spiegel kijken?

MERKIN   En wat als ik Dobbitt 2 bieps zou geven? Zou jij je dan NIET benadeeld voelen? Iemand die hier zomaar komt binnenwandelen en die direct dubbel zoveel bieps krijgt als jij.

HANRAHAN   Daar zou ik mee kunnen leven, ik ben geen huilebalk.

MERKIN   Je doet anders goed je best om er één te zijn.

HANRAHAN   Niet waar!

MERKIN   Wel waar!

HANRAHAN   Laten we het aan Dobbitt vragen.

MERKIN   Dobbitt, Hanrahan doet toch wel erg zijn best om over te komen als een huilebalk, toch?

Merkin en Hanrahan staren naar Dobbitt.

DOBBIT   Wel... Ik denk dat hij zich misbegrepen voelt.

MERKIN   Zie je wel? Een huilebalk!!

HANRAHAN   Wat een dubbelzinnige zwakkeling.

MERKIN   Wat is er van aan, Hanrahan? Als Dobbitt zo toegeeflijk is, wil je dan je ene biep terug?

DOBBITT   "Toegeeflijk" is mijn bijnaam.

HANRAHAN   Het is te laat. Mijn biep is nu besmet. Ik weet dat dat mijn biep in jouw gedachte toebehoorde aan Dobbitt, hoe kort ook. Ik zou mijn eigen biep niet meer kunnen horen zonder erbij te denken: "hmm, misschien vroeg hij toch achter Dobbitt?"

MERKIN   Dit is wel een serieus probleem. Terwijl wij hier staan te leuteren over onze bieps, wordt het werk niet gecontroleerd.

Merking en Dobbitt kijken hoe Hanrahan staat te prullen.

HANRAHAN   Och, geef Dobbitt dan maar mijn biep. Ik ben akkoord met 2 bieps.

MERKIN   Dat is de goede houding!

DOBBITT   Ik weet hoeveel die biep voor jou betekende, Hanrahan, ik zal 'm zoveel ik kan in ere houden.

MERKIN Dobbitt, jij hebt nu je biep toegewezen gekregen en het heeft heel mijn departement in een staat van opwinding gebracht. Ik stel voor dat jij je weg vervolgt. *Dobbitt gaat af.* Ik heb een beetje een ongemakkelijk gevoel bij Dobbitt. Hij praat niet genoeg.

HANRAHAN Stimuleer 'm dan om meer te praten.

MERKIN Dat zou ik niet kunnen. Hij zegt vaak dingen die ik niet leuk vind.

HANRAHAN Vind je het erg dat hij hier is?

MERKIN Dobbitt controleert prima. Ik zou gewoon graag hebben dat hij niet zoveel vooroordelen zou hebben. Ik zou graag hebben dat hij wat lossier, wat meer zoals ons.

HANRAHAN Vind jij dan dat wij gelijkaardig zijn?

MERKIN Er zijn natuurlijk verschillen. Maar ik zou zeggen dat er meer gelijkenissen zijn dan verschillen.

HANRAHAN En Dobbitt?

MERKIN Hij is meer verschillend dan gelijkaardig. Ik denk dat het verschrikkelijk moet zijn om Dobbitt te zijn. *Pauze.* Ben je daarmee akkoord?

HANRAHAN Hij ziet er gelukkig uit.

MERKIN Staat jij aan zijn kant?

HANRAHAN Ik sta aan niemands kant.

MERKIN Maar het lijkt alsof jij niet denkt dat het verschrikkelijk zou zijn om Dobbitt te zijn en dat doet me verdriet.

HANRAHAN Ik denk dat het verschrikkelijk moet zijn om iemand anders te zijn dan mezelf.

MERKIN Het is niet verschrikkelijk om mij te zijn, dat kan ik je verzekeren.

HANRAHAN Voor jou misschien niet. Voor mij zou het afgrijselijk zijn.

MERKIN Afgrijselijk? Waarom?

HANRAHAN Als ik zou ontdekken dat ik jou was, dan zou ik jou zijn gedurende de korte periode die nodig is om een geladen pistool in mijn mond te proppen.

MERKIN Maar als jij mij was, dan zou het niet jij zijn die mij was, maar juist ik die mij was, wat, zoals al eerder vermeld, ver van afgrijselijk is. En ik ben een grotere autoriteit op het vlak van het mij-zijn, veel meer dan jij ooit zal kunnen zijn.

HANRAHAN Aangezien ik niet jou ben, zal ik je op je woord moeten geloven.

MERKIN Ik ben teleurgesteld in jou, Hanrahan. Ik dacht dat als wij beiden een afkeer voelden voor Dobbitt, dat dit ons dan dichterbij elkaar zou brengen.

Het licht gaat uit bij Hanrahan en Merkin. Het licht gaat aan bij de kamer van Dobbitt. Hij zit een brief te lezen. Hanrahan komt fluitend binnen met een stapel papieren en zet zich achter de typemachine. Het fluiten stopt. Hanrahan ziet een krentenbol naast de typemachine liggen.

HANRAHAN Wat in godsnaam is dat nu weer?

DOBBITT Een krentenbol.

HANRAHAN Wat doet die daar? Ik ben nu aan de beurt om te typen.

DOBBITT Ik heb 'm daar gelegd. Voor jou.

HANRAHAN Haal 'm weg. Verwijder de krentenbol.

DOBBITT Ik heb je al ooit krentenbollen zien eten, Hanrahan.

HANRAHAN Mijn consumptie van krentenbollen zijn jouw zaken niet, Dobbitt, dat is strikt persoonlijk.

DOBBITT Ik dacht dat je er gelukkig van zou worden.

HANRAHAN Nee, je probeerde vooral jezelf gelukkig te maken. Door mij, lichaam én geest, om te kopen met een zielige krentenbol, opdat ik het leger van hopeloze onnozelaars die jou 'graag hebben' zou vervoegen. Wat een onzin.

DOBBITT Het was een klein gebaar van vriendelijkheid, iets wat jij duidelijk niet begrijpt.

HANRAHAN Het was een afschuwelijke lafhartige poging om mij in jouw macht te krijgen alsof ik een rol behangpapier of een terrasmeubel was. En dat voor de schabouwelijke prijs van een miserabele kleine krentenbol. Is dat wat ik volgens jou waard ben? Een krentenbol? Een krentenbol? Een krentenbol?

DOBBITT Dat heb ik nooit zo bedoeld, Hanrahan.

HANRAHAN Zeg dan eens, oh grote goddelijke Dobbitt, hoeveel ben ik dan waard?

DOBBITT In krentenbollen?

HANRAHAN Als dat jouw munteenheid is, ja, hoeveel in krentenbollen.

DOBBITT Ik ken je niet goed genoeg om daar een exact cijfer op te kunnen plakken, maar ik ben zeker dat je heel veel krentenbollen waard bent.

HANRAHAN Duizenden?

DOBBITT Ja, duizenden!

HANRAHAN Geen miljoenen?

DOBBITT Miljoenen! Miljoenen krentenbollen!

HANRAHAN Weet jij waarom Merkin ons aparte bieps gaf? Omdat jij hem ongemakkelijk doet voelen.

DOBBITT Nee! Omdat er maar één stoel is, die jij altijd inpikt.

HANRAHAN Ik wist wel dat je alles zat op te kroppen, al het vergif, al de haat. Ik zal je eens iets zeggen. Ik heb het recht verdiend om in die stoel te zitten en als jij ooit in die stoel gaat zitten terwijl ik in de buurt ben, dan verbouw ik je gezicht.

DOBBITT Hij wou mij de kans geven om in die stoel te zitten. Daarom heb ik mijn eigen biep.

HANRAHAN Jij hebt geen eigen biep. Jij hebt mijn biep die ik vanuit mijn eindeloze goedheid heb uitgeleend totdat jij terug weg bent.

DOBBITT Jij kan mij hier niet weggagen. Jij hebt de vorige controleur weggejaagd, maar ik zal jou overleven, ik ben een overlever.

HANRAHAN Overlevers zijn vaak de eersten die het opgeven.

DOBBITT Ik niet! Ik ben altijd gestaag doorgegroeid in dit bedrijf.

HANRAHAN Tot nu. Hij is niet tevreden over jou.

DOBBITT Wat heeft hij dan gezegd?

HANRAHAN Het is de manier waarop je daar gewoon staat te staan, Dobbitt.

DOBBITT Ik sta daar te staan omdat er maar één stoel is.

HANRAHAN Het zijn de dingen die je zegt, en die niet overschaduw worden door de dingen die je niet zegt. Je kan misschien best de twee omdraaien. Zeg de dingen die je niet zou zeggen, en zwijg over de dingen die je wel zou zeggen.

DOBBITT En jij denkt dat dat zou helpen?

HANRAHAN Ik breng gewoon verslag uit van wat gezegd is. Het lijkt erop dat Merkin liever zou hebben dat je een tikkeltje anders was dan je nu bent.

DOBBITT Ik snap het. Bedankt. Ik zal zien wat ik kan doen.

HANRAHAN Kijk, Dobbitt, je kan de typemachine een tijdje gebruiken als je dat wilt.

DOBBITT Waar ga jij dan zijn?

HANRAHAN Daarbuiten. Ik zal het je laten zien.

Ze gaan naar buiten in het zonlicht. Hanrahan gaat in een oude tractorband zitten. Hij haalt een brief tevoorschijn.

HANRAHAN Ik ga gewoon hier zitten om deze brief van mijn vrouw te lezen.

DOBBITT Je vrouw! En zij schrijft naar jou, ik had er geen gedacht van.

HANRAHAN Iedere week, je kan er je klok op gelijk zetten. Als ze ooit een week zou overslaan, dan zou ik wel moeten aannemen dat ze onder aan de keldertrap dood ligt te wezen in een grote plas bloed. Ahhh, dit is alles wat er nodig is, een straal zonlicht, een brief van mijn ware geliefde, een gestolen uurtje dat helemaal van mij is.

DOBBITT Tenzij Merkin je opbiept.

HANRAHAN Dat is nog het mooiste van alles, Dobbitt. Ik zit hier net ver genoeg om de bieps niet te horen. Op deze plaats ben ik volledig veilig.

DOBBITT En als jij de bieps niet kan horen, dan...

HANRAHAN Dan kan men ook niet verwachten dat ik opdraaf, toch? Ik heb die klootzak bij zijn ballen. Dit is waar zijn systeem faalt. Een man heeft nood aan een beetje vrijheid, vind je niet? Ga maar, Dobbitt, ga maar je domme rapportjes typen. Typtytyp, Dobbitt, typtytyp.

Dobbitt gaat af, maar stopt dan ineens.

DOBBITT Wat moet ik doen als ik twee biepjes hoor?

HANRAHAN Het is alleen belangrijk dat ik ze niet hoor.

DOBBITT Maar dan geraak in verstrengeld in jouw complot. Jij zit hierbuiten onschuldig te wezen, terwijl ik beoedeld word door jouw gekonkel. Dat kan ik niet aanvaarden, Hanrahan. Jij moet dicht genoeg zitten opdat je de twee biepjes zou kunnen horen.

HANRAHAN Maar dat is nu net de bedoeling! Ik ben een eerlijk man, als ik mijn biepjes HOOR, dan moet ik gaan!

DOBBITT En als ik jouw biepjes hoor, dan moet ik je dat wel zeggen. Waarom ben je niet gewoon eerlijk over je bedrog en negeer je de biepjes?

HANRAHAN Mijn dag is naar de klote.

Hanrahan en Dobbitt gaan terug naar binnen. Ze staren naar de intercom.

HANRAHAN Hij kan nu maar beter niet biepen zonder een heel, heel goede reden.

DOBBITT Het is al even geleden dat hij nog gebiept heeft.

HANRAHAN En dan?

DOBBITT Moeten we nu niet ongerust zijn?

HANRAHAN Ja, dat gaat helpen.

DOBBITT Ik denk dat hij ons wil straffen. Waarom zou hij ons willen straffen?

HANRAHAN Hij is een kwaadaardige aardworm met 2 gezichten. Hij wil me pakken.

DOBBITT Voor wat?

HANRAHAN Ik heb een perfecte aanbeveling nodig van Merkin. Mijn leven ligt in zijn handen. Mijn temperament heeft mijn reputatie in dit bedrijf geruïneerd, Dobbitt. Nog één slecht rapport en ik sta op straat.

DOBBITT En wat dan?

HANRAHAN Precies. Deze dagen is een man zonder bedrijf geen man meer. Maar jij, Dobbitt, jij hebt helemaal geen excuus om zo'n gemene vleier te zijn.

DOBBITT Ik ben geen gemene vleier.

HANRAHAN Vleier-vleier-vleier!!

DOBBITT Stop daarmee! Ik wil zo graag dat er nu een biep komt.

HANRAHAN Dat zal gebeuren. Dat moet wel gebeuren. Ooit.

DOBBITT Ons gecontroleer is altijd acceptabel geweest.

HANRAHAN Ons gecontroleer is altijd excellent geweest. Dit gaat niet over het gecontroleer. Dit gaat over het misdadige misbruik van autoriteit. Onze enige verdediging is stoppen met ons erom te bekommeren.

Hanrahan probeert te doen alsof hij druk bezig is, maar hij blijft gefocust op de intercom.

HANRAHAN Kijk naar jezelf, Dobbitt. Als je zo zenuwachtig bent, waarom hol je dan niet snel naar je meester?

DOBBITT Ik heb mijn grenzen afgebakend ten opzichte van Merkin. Als hij me wil zien, dan moet hij me maar opbiepen.

HANRAHAN Met andere woorden, je eist dus om behandeld te worden als een hond.

DOBBITT Ja, maar dat is bijkomstig

Ze wachten. We horen een gedempte biep. Ze spitsen allebei hun oren.

DOBBITT Wacht! Hoor jij een...

Nog een gedempte biep.

HANRAHAN Eén of twee?

DOBBITT Eén.

HANRAHAN Ik zou gezworen hebben dat het er twee waren, Dobbitt.

DOBBITT Eén en dan nog één. Dat is niet hetzelfde als twee.

HANRAHAN Ik ben niet zeker van de eerste.

DOBBITT Die was er zeker. En niet verbonden met de tweede.

HANRAHAN Dan moet jij gaan.

DOBBITT Hoe denk je dat hij vandaag klinkt?

HANRAHAN Niet on-blij. Maar zeker ook niet blij. Ik ben zeker dat je je nergens zorgen over moet maken. *Roept hem nog na.* Wees gewoon niet jezelf!!

Dobbitt gaat af terwijl de lichten doven. Het licht gaan aan op het kantoor van Merkin. Hij houdt de nutteloos-stempel vast, en stempelt wild het ene na het andere document af. Dobbitt komt binnen op een manier die Merkin liever zou hebben.

MERKIN Gelukkig, Dobbitt?

DOBBITT Voor het grootste deel wel, ja. Hoewel ik mijn vrouw erg mis.

MERKIN Is dit een gesprek over koetjes en kalfjes?

DOBBITT Ik vermoed van wel. Ja, dat is het.

MERKIN Laten we daar dan maar mee ophouden. Maak het jezelf gemakkelijk.

Dobbitt wil gaan zitten.

MERKIN Er is geen nood om te gaan zitten. Dit gaat maar heel kort duren.

Dobbitt blijft rechtstaan.

MERKIN Hou jij van feestjes?

DOBBITT Excuseer?

MERKIN Je bent toch zeker al wel eens naar een feestje geweest?

DOBBITT Ja, natuurlijk, ik hou wel van een feestje, ja.

MERKIN Op vrijdag is er een galabal voor de hele fabriek om de dag van het economisch herstel te vieren. Ik mag erop vertrouwen dat jij aanwezig kan zijn?

DOBBITT Uiteraard, ik ben verheugd. Dan heb ik eindelijk de kans om mijn andere collega's te ontmoeten.

MERKIN Zie jij Hanrahan nog?

DOBBITT We verblijven in dezelfde kamer. We voeren dezelfde job uit.

MERKIN Ja, maar gaan je nog praten met hem?

DOBBITT Natuurlijk.

MERKIN Jullie twee praten dus, jij en Hanrahan?

DOBBITT Wel... ja.

MERKIN En waar praten jullie zoal over?

DOBBITT Over vanalles. Dagdagelijkse dingen.

MERKIN Dat klinkt als het soort dingen waar vrienden met elkaar over spreken. Zijn jullie twee vrienden?

DOBBITT Je zou dat kunnen zeggen.

MERKIN Is hij de beste vriend die je ooit gehad hebt?

DOBBITT Nee.

MERKIN Je vindt hem dus een man die moeilijk is in de omgang? Met zo zijn kleine kantjes?

DOBBITT Ik kan mij voorstellen dat er soms dingen zijn die...

MERKIN Een venijnige twistzieke klootzak? Een schunnige stinkende hond?

DOBBITT Euhm.

MERKIN Ik begrijpt wat je bedoelt. Het is een wonder dat je het al zo lang hebt uitgehouden. Hij heeft de vorige controleur tot waanzin gedreven. Haney was zijn naam.

DOBBITT Wat is er dan precies gebeurd?

MERKIN Dag na dag samenleven met Hanrahan, de arme kerel had er gewoon genoeg van. Op een dag vond hij tijdens de lunchpauze een tube lijm in de voorraadschuur.

DOBBITT Wat heeft hij gedaan?

MERKIN Alles opgedronken. Heel zijn ingewanden plakten aan mekaar. Ze hebben de autopsie met een hamer en een beitel moeten uitvoeren. Zeker een bewijs voor kwaliteit van de lijm, maar een donkere dag voor de fabriek. Spijtig dat het niet Hanrahan was. Ik ben nog niet zo zeker dat ik hem op de gastenlijst ga zetten.

Dobbitt gaat af en het licht gaat uit. Het licht gaat aan op Hanrahan die in de avondschemer op de brug een sigaar staat te roken. Dobbitt komt op en gaat in zijn gewoonlijke houding staan, stroomopwaarts kijkend, met zijn rug naar Hanrahan. We zijn nu steeds meer gele ogen in de verte.

DOBBITT Hanrahan? Ik heb het gevoel dat we eigenlijk in een gevangenis zitten.

HANRAHAN   Waarom zouden wij in een gevangenis zitten?

DOBBITT   Misschien omdat we schuldig zijn.

HANRAHAN   Schuldig aan wat?

DOBBITT   Het is gewoon een gevoel dat ik heb.

HANRAHAN   Denk je misschien dat wij iets 'gedaan' hebben.

DOBBITT   Sommige dingen gebeuren zomaar, zonder dat je het goed beseft. Je haast je een winkel uit, vergetend dat je nog iets in je zak had zitten. Je telt de verkeerde cijfers bij mekaar op je belastingformulier. Je rijdt naar huis op een mistige avond en ineens hoor je een raar geluid, en de volgende morgen zie je iets op je bumper dat op bloed lijkt, en dus was je je auto, speelt 18 holes op het golfterrein en valt in slaap voor je TV met een glas wijn in je handen... ik bedoel dat er dingen zijn die we allemaal gedaan hebben, maar hoeveel van ons zijn ooit betrapt?

HANRAHAN   Als we in een gevangenis zouden zitten, zouden er dan geen muren staan rondom ons?

DOBBITT   Er STAAN muren rondom ons. Met prikkeldraad erop en met patrouilles van gewapende bewakers.

HANRAHAN   Als we in een gevangenis zouden zitten, dan zouden we niet zomaar kunnen vertrekken.

DOBBITT   Ken jij dan iemand die hier ooit terug vertrokken is?

HANRAHAN   Dat is een keuze.

DOBBITT   Jij denkt dus we gewoon zouden kunnen vertrekken?

HANRAHAN   Als we voorbij de bewakers geraken.

DOBBITT   Als ze daar niet zijn om ons hier binnen te houden, waarom staan ze daar dan?

HANRAHAN   Misschien om ons te beschermen tegen wat daarbuiten loert.

DOBBITT   En wat zit daarbuiten?

HANRAHAN   Het moet in ieder geval veel erger zijn dan hierbinnen, om zoveel bewakers te rechtvaardigen. Laat ons er vanuit gaan dat dit een gevangenis IS, Dobbitt. Hoe zijn dan de omstandigheden?

DOBBITT   Als dit een gevangenis is, dan moet ik toegeven dat het er nog niet zo slecht is. Het is hier eigenlijk best wel redelijk.

HANRAHAN   En hoe is het hier als werkplek?

DOBBITT   Als werkplek is het volledig onacceptabel.

HANRAHAN   Als rationeel denkend wezen zou je toch liever op een plek zijn die best wel redelijk is, en niet volledig onacceptabel, toch?

DOBBITT   Maar dat maakt van mij een gevangene.

HANRAHAN Precies! Omdat je gelooft dat je als gevangene beter af bent. Je moet het onder ogen durven zien, Dobbitt, je hebt jezelf omgetoverd tot gevangene op een plaats die duidelijk geen gevangenis is.

DOBBITT Hoe kan je zo zeker zijn?

HANRAHAN Om te beginnen zou jij het al niet overleven in een echte gevangenis.

DOBBITT Natuurlijk wel! Ik zou een model-gevangene zijn!

HANRAHAN Maar je zou er nooit achterkomen hoe alles precies in elkaar zit.

DOBBITT Ik zou alle regels naleven. Ik zou mij nergens mee bemoeien.

HANRAHAN Terwijl ik het machiavellistische systeem van macht en intimidatie kan doorgronden en dus zou floreren.

DOBBITT Waarom moet jij altijd en overal de beste zijn, Hanrahan? Waarom kan ik niet een betere gevangene zijn?

HANRAHAN Eigenlijk, Dobbitt, zou je het best wel goed doen. Je zou de perfecte gevangenisheer zijn, waar iedereen zo naar verlangt. Zeker de oudere veroordeelden die hun wilde haren kwijt zijn en die op het einde van de dag gewoon maar een propere cel en een knuffel willen...

DOBBITT Hanrahan! Stop!

Hanrahan draait zich om en ziet Merkin aankomen met een memo.

DOBBITT Goeieavond, Merkin.

MERKIN Is dat zo? Dat kan ik niet zien, met al die verdomde insecten. *Hij slaat wild om zich heen en krabt zich.* Hoe kunnen jullie dit verdragen? *Beschuldigend.* Of storen jullie je daar niet aan?

HANRAHAN Ze zijn wel vrij lastig, toch, Dobbitt?

DOBBITT Verdomd lastig, inderdaad.

Dobbitt en Hanrahan slaan wild om zich heen en krabben zich, net zoals Merkin.

MERKIN Heb je Hanrahan al verteld over het feest van de dag van het economisch herstel?

DOBBITT Ik dacht dat je dat hem liever zelf vertelde.

HANRAHAN Een feestje? En ik ben niet op de hoogte gebracht?

MERKIN Dobbitt heeft het voor zichzelf gehouden.

HANRAHAN Wou je mij niet uitnodigen, Dobbitt?

DOBBITT Ik dacht dat Merkin het uitnodigen voor zijn rekening zou nemen.

MERKIN Wil je nu zeggen dat ik niets beters te doen heb dan na te denken over feestjes?

HANRAHAN Dat is echt wel een mes in de rug van Merkin, Dobbitt.

DOBBITT Zo had ik het niet bedoeld.

MERKIN Hij had het je moeten vertellen.

HANRAHAN Ik denk dat Dobbitt een kleine ruziestoker is.

DOBBITT Ik ben geen ruziestoker!

HANRAHAN Door mij niet uit te nodigen op je feestje.

DOBBITT Ik wil dat je naar mijn feestje komt.

MERKIN Nu denkt hij dat hij zijn feestje is.

HANRAHAN Het is niet jouw feestje, Dobbitt.

MERKIN Je bent echt een gladde wezel, Dobbitt.

DOBBITT Ik hoop dat je naar het feestje komt, Hanrahan.

HANRAHAN Dat feestje is in mijn ogen verpest.

MERKIN Tot mijn grote spijt moet ik meedelen dat het feestje verpest is voor het volledige departement. Lees maar. Van de Regionale Directeur.

Merkin overhandigt hen de memo.

DOBBITT Dit klinkt spectaculair. Vuurwerk, casino, een show...!

MERKIN Lees de laatste paragraaf.

HANRAHAN "Controleurs zijn welkom tussen 5:30 en 6:15".

DOBBITT Dit is schandalig. Ze dwingen ons om te vertrekken voordat het buffet start, en de karaoke.

HANRAHAN Ik zal niet aanwezig zijn.

MERKIN Ik ga niet.

Ze draaien zich allebei om naar Dobbitt.

DOBBITT Wel, ik ga zeker niet!

MERKIN We moeten als departement samenspannen. Er zullen dit jaar geen controleurs aanwezig zijn op het feest.

DOBBITT Dat zal die klootzakken leren.

MERKIN We zullen zelf een feest houden.

HANRAHAN Meen je dat nu, Merkin?

MERKIN Natuurlijk meen ik dat echt! Een gigantisch gala enkel voor controleurs! Haal jullie feestkleden boven, heren!

Hij vertrekt, maar draait zich dan om.

MERKIN Maak je geen zorgen, Hanrahan, we gaan zeker niet alleen maar dansen.

Merkin haast zich weg. Dobbitt en Hanrahan stoppen met rond zich heen te slaan en zich te krabben.

DOBBITT Hou je niet van dansen, Hanrahan?

HANRAHAN Er is veel dat je niet begrijpt, Dobbitt. En dat wil ik graag zo houden.

Het licht gaat uit bij Dobbitt en Hanrahan op de brug. Het licht gaat aan bij Merkin. Hij staat op een stoel in zijn bureau om versieringen van crêpe papier op te hangen. Het licht gaat terug uit. Het licht gaat aan in de kamer. Hanrahan is zich aan het klaarmaken voor het feest voor een grote spiegel. We horen het geluid van de douche. Een schreeuw uit de badkamer, waarvan de deur deels openstaat.

DOBBITT *In de coulissen.* Wat in godsnaam is er mis met deze douche?

HANRAHAN Wat is er gebeurd?

DOBBITT *In de coulissen.* Het water werd ineens ijskoud.

HANRAHAN Dat is nog niet zo erg als wat er bij mij gebeurde.

DOBBITT *In de coulissen.* Wat gebeurde er dan bij jou?

HANRAHAN Ik stond in de douche en ineens werd het water ijskoud.

DOBBITT *In de coulissen.* Dat is exact hetzelfde als wat bij gebeurde!

HANRAHAN Nee, Dobbitt, het was veel erger omdat het bij MIJ gebeurde.

Hanrahan is tevreden met zichzelf en maakt zich klaar om te vertrekken.

DOBBITT *In de coulissen.* Ik veronderstel dat jij je nu gaat haasten om de enige stoel te bezetten.

HANRAHAN Je zal uren en uren moeten rechtstaan! Ik kan bijna niet wachten.

DOBBITT *In de coulissen.* Het is een feest, Hanrahan. Je zal eruit zien als een idioot, neergeploft in je stoel terwijl wij allemaal staan te praten en te netwerken.

Twee bieps uit de intercom.

HANRAHAN Wel, dat is MIJN uitnodiging. *Pauze.* Ik hoor geen uitnodiging voor JOU. Het ziet er naar uit dat je uiteindelijk dan toch niet naar het feest zult kunnen gaan, Dobbitt.

Hanrahan maakt luidruchtig enkele stappen richting de deur, alsof hij vertrekt.

HANRAHAN Nog altijd geen biep voor jou, kleine man. Je hoeft niet wakker te blijven tot ik terug ben hoor!

Dobbitt komt uit de badkamer, zijn gezicht vol met scheerschuim en een scheermes in zijn hand.

DOBBITT Klootzak!

HANRAHAN De typemachine is de hele avond voor jou alleen.

DOBBITT Jij zit hierachter, Hanrahan. Jij hebt Merkin tegen mij zitten opstoken. Wel, ik gun het je niet. Jij bent een pathetische, eenzame, vriendenloze zieligaard, maar je zal mij niet terugvinden volgegoten met lijm zoals Haney. Ik ga je bestrijden toterdood.

HANRAHAN Stop ermee, Dobbitt, stop ermee.

DOBBITT Je hebt me alles al ontnomen, maar dit feest ga je me niet afpakken!

Dobbitt achtervolgt Hanrahan, en haalt uit met het scheermes. Hanrahan ontwijkt de uithaal. Dan, terwijl Dobbitt zich klaarmaakt voor een nieuwe aanval, struikelt Hanrahan terwijl hij probeert weg te komen. Hij ligt hulpeloos op de vloer. Dobbitt staat op het punt om zijn keel door te snijden als er ineens een enkele bieps te horen is uit de intercom. Ze stoppen allebei en staren naar de intercom.

HANRAHAN Daar is je uitnodiging, Dobbitt. Je kan je maar beter gaan klaarmaken.

DOBBITT Mijn god, Hanrahan, mijn god, ik heb geprobeerd om je te vermoorden.

HANRAHAN Het was de eerste oprechte emotie die je getoond hebt sinds je hier gearriveerd bent. Volgens mij boek je eindelijk een beetje vooruitgang.

DOBBITT En wat als ik je keel had doorgesneden?

HANRAHAN Dan had jij de stoel voor jou alleen gehad.

DOBBITT We gaan iets moeten doen, Hanrahan. Of wij geraken hier nooit levend weg.

HANRAHAN Wat stel je dan voor dat we zouden kunnen doen?

DOBBITT Het is Merkin. Hij speelt ons tegen elkaar uit.

HANRAHAN Merkin is Merkin. En die twee zijn onverenigbaar.

DOBBITT Maar we moeten iets doen!

HANRAHAN Misschien moeten we gewoon wachten totdat hij weg is. Hij doet zijn uiterste best om weg te geraken.

DOBBITT Naar waar dan?

HANRAHAN Maakt niet uit, als het maar niet hier is. Dat is het bedrijfsmotto, waar je ook gestationeerd bent.

DOBBITT Hij roept ons altijd apart op. Wat als we elkaar de waarheid zouden vertellen over wat er gezegd is in zijn kantoor?

HANRAHAN De waarheid?

DOBBITT Ja, de waarheid.

HANRAHAN Ik denk niet dat jij klaar bent voor de waarheid, Dobbitt. De waarheid zit niet in een geschenkverpakking met een mooi strikje erop.

DOBBITT Ik kan de waarheid aan.

HANRAHAN De waarheid is als een wonde in je hart die nooit geneest. De waarheid is de laatste nagel aan je doodskist. De waarheid is een ijsskoude hand die omhoog reikt en voor eeuwig en altijd het licht uitdoet. Dat is de waarheid.

DOBBITT De waarheid is dat hij je niet wilde uitnodigen voor het feest.

HANRAHAN Nee?

DOBBITT De waarheid is dat hij je een smerige, ruziezoekende klootzak vindt.

HANRAHAN Aha.

DOBBITT De waarheid is dat hij vindt dat je overal en alles verkloot voor iedereen.

HANRAHAN Ga vooral verder.

DOBBITT De waarheid is dat hij wenste dat JIJ de lijm had opgedronken. Hij wenste dat je dood was.

HANRAHAN   Prachtig. Ik ben trots op je, Dobbitt.

DOBBITT   *Steekt zijn hand uit.* Jij en ik, Hanrahan?

Ze schudden elkaar de hand. Het licht gaat uit.

Bedrijf 2

In het donker horen we geluiden van een onstuimig feest met gelach, muziek en gebabbel. Dan gaat het licht aan op het kantoor van Merkin. Merkin, Hanrahan en Dobbitt zitten uit het raam te kijken naar het feest. Ze hebben hun feestkleden aan en drinken uit bekertjes. Op het bureau staat een schaal koekjes en verder hangen er een paar avondse decoraties.

- MERKIN   Ik zou voor geen geld ter wereld één voet op dat feest zetten.
- DOBBITT   Het ziet er redelijk wanhopig uit, vind je niet?
- HANRAHAN   Het is een aanfluiting van het concept feestvieren.
- MERKIN   Alsof er iets ontbreekt. Zoals het hart en de ziel van dit bedrijf.
- HANRAHAN   *Heft zijn glas.* Lang leve de Controleurs!
- DOBBITT   Waarom toch hebben ze ons niet graag?
- MERKIN   Ons moreel gezag is zo hoog dat ze er duizelig van worden. Ze denken dat wij over hen zouden oordelen.
- HANRAHAN   Maar dat zouden we ook doen! We zouden hun feest controleren op dezelfde manier waarop wij hun werk controleren. Trouwens, het is beter om niet al te zeer te verbroederen. Ons oordeel moet koud en onpartijdig zijn.
- DOBBITT   Maar moeten wij dan altijd overal buiten blijven staan, met ons neus tegen het raam gedrukt?
- HANRAHAN   Het zijn zij die erbuiten staan, Dobbitt.
- DOBBITT   Maar wij zijn altijd hier en al de anderen zijn altijd daar. Ik had er toen ik koos om controleur te worden geen idee van dat ik me zo eenzaam zou voelen.
- MERKIN   Je hebt niet gekozen om te controleren. Het controleren heeft jou uitgekozen. Mijn papppie was een controleur en zijn papppie was daarvoor ook al een controleur. Hij zei altijd "Iedereen kan werken, maar het vergt een uitzonderlijk talent om werk te kunnen controleren".
- HANRAHAN   Mijn pa was een werkman. Hij haatte controleurs, hij vond dat het bloedzuigers waren, opgeblazen met bloed van eerlijke werkmensen. Ik ben alleen maar controleur geworden om hem te pijnigen en teleur te stellen. En toen groeide er iets binnenin, totdat ik was geworden wat ik nu ben. Een controleur.
- DOBBITT   Daar toosten we op. *Ze heffen hun glas.* Ik mag dan wel de neofiet hier zijn, maar er is geen mens ter wereld die zoveel van controleren houdt als ik.
- HANRAHAN   Voor mij is het mijn hele leven. Het is wie ik ben.
- MERKIN   Op de drie jaar dat we getrouwd zijn, heb ik mijn vrouw nog maar elf weken gezien.
- HANRAHAN   Goeie god, het lijkt wel alsof je op vakantie bent geweest. Ik hou meer van mijn vrouw dan van het leven zelf, maar als zij nu door die deur zou binnenwandelen, ik zou haar niet eens herkennen.

MERKIN Praat mij niet over opofferingen. Ik was op een ander continent toe mijn dochter geboren werd. En het was een verdomd moeilijke bevalling, dat kan ik je wel vertellen.

HANRAHAN Met alle respect, Merkin, maar ik ben ervan overtuigd dat de geboorte van mijn zoon veel erger was dan wat jouw vrouw heeft moeten doorstaan.

DOBBITT Toen mijn zoon geboren werd, zat de navelstreng rond zijn hals gewikkeld.

HANRAHAN Fluitje van een cent, Dobbitt. Toen mijn zoon geboren werd, was het een stuitligging en mijn vrouw heeft nog wekenlang gruwelijke pijnen geleden!

DOBBITT Misschien kon mijn vrouw er gewoon beter tegen!

MERKIN Toen mijn vrouw aan het bevallen was, toen is ze doodgegaan. Probeer dat maar eens te overtreffen, jongens, gewoon dood!

Dobbitt en Hanrahan staan met hun mond vol tanden.

HANRAHAN Merkin, het spijt me, ik had geen idee.

MERKIN Oh ja, ik was voor een opdracht in het buitenland, Thailand. Ik kreeg een telegram dat ze gestorven was tijdens de bevalling. Het bedrijf gaf me Persoonlijk Drama Verlof voor de begrafenis.

DOBBITT Drie dagen per overlijden per familielid?

MERKIN Ik heb het dus wel over BETAALD Persoonlijk Drama Verlof, kun je het geloven?

HANRAHAN Prachtig!

MERKIN Ik wandelde over dat kleine paadje naar ons huis, ik voelde me rotslecht omdat ik haar dood gemist had, zoals ik al alles had gemist in haar leven. En wie staat daar mij op te wachten bij de deur? Mijn eigen vrouw. Een heel vreemde zaak. Blijkbaar hadden ze haar toch terug tot leven kunnen wekken, ze is dus niet lang dood geweest.

HANRAHAN Lang genoeg om een telegram te versturen.

MERKIN Wat ze vervolgens vergaten te corrigeren toen de volgende shift begon. Menselijke fout. En dus hadden we die nacht een geweldige tijd samen, dat kan ik je wel vertellen. Ik bedoel, mijn god, wat een cadeau.

DOBBITT Hoe was ze nadat ze gestorven was?

MERKIN Zo goed als dezelfde. Alleen zong ze anders. Dan hoorde ik haar afwassen of het huis opruimen en begon ze ineens te zingen. Maar het leek alsof ze bezeten was, het klonk niet als een menselijke stem. Alsof iemand anders via mijn vrouw stond te zingen. De rillingen liepen over mijn rug. Ik ging dan buiten in de tuinen, bladeren bijeen harken of zoiets. En toch bleef ik haar stem horen alsof er een spook door het huis dwaalde. Ze wist iets dat ik niet wist en ze kon het me niet vertellen. En toen heb ik deze opdracht hier aangenomen. Er is geen plaats voor ons beiden in dat huis.

De telefoon op het bureau rinkelt.

HANRAHAN Ze vragen zich waarschijnlijk af of we naar hun feest willen komen.

DOBBITT Zeg hen dat we niet weg te slepen zijn van ons eigen feest!

MERKIN *Aan de telefoon.* Hallo? Ja, ja, ik begrijp het. *Hanrahan en Dobbitt gaan bij elkaar staan om te praten. Merkin houdt zijn hand over de hoorn.* Gelieve niet onder elkaar te praten, ik ben zo dadelijk terug. *Terug aan de telefoon.* Ik zal er onmiddellijk werk van maken. *Hij legt de telefoon neer.* De rivier staat in brand.

DOBBITT Onze rivier?

MERKIN Met alles wat wij erin gekieperd hebben, was 1 stukje verdwaald vuurwerk voldoende om alles in vlammen te doen uitbarsten. Ik weet eigenlijk niet goed wat ik moet doen.

HANRAHAN Is dat niet de taak van de Regionale Directeur?

MERKIN De Regionale Directeur is tijdelijk arbeidsgeschikt als gevolg van de feestelijkheden. Ik ben de volgende in rang en ik weet niet wat ik moet doen.

DOBBITT Ik denk dat het gebruikelijk is om het vuur proberen te doven.

MERKIN Ik wou dat het maar zo simpel was. Er is op het terrein van de fabriek een tekort aan drinkbaar water. Het enige water dat waarvoor ik toestemming heb om te gebruiken, is het water van de rivier.

HANRAHAN Wat dus betekent dat je letterlijk olie op het vuur zou gooien.

MERKIN Precies. Het zou een ongeval kunnen veranderen in een incident. Of een incident in een ramp. Of een ramp in een tragedie.

DOBBITT Dan kunnen we die mogelijkheid uitsluiten.

MERKIN Maar het alternatief is niets doen. Wat gezien zal worden als een teken van zwakte, wat mijn reputatie in dit bedrijf ernstig zou beschadigen. Crisis management is dé manier om hogerop te geraken in het bedrijf. Dit is mijn moment om te excelleren.

DOBBITT Is er geen tussenoplossing mogelijk?

HANRAHAN Iets tussen niets doen en iets doen dat de situatie zonder twijfel zal doen verergeren?

DOBBITT Eén of andere beslissende actie die zonder verder gevolg is. Kan je geen krachtige nota uitvaardigen die de brand veroordeelt?

HANRAHAN Het is het beste om niks te doen, Merkin. Laat de brand zichzelf opbranden.

MERKIN Maar het is mijn brand en ik moet mijn stempel erop drukken. Er staan brandweer eenheden klaar die wachten op mijn bevel. Ik moet hen toch IETS zeggen!

De telefoon rinkelt. Merkin staart er als verlamd naar.

HANRAHAN Niks doen, Merkin, helemaal niks.

MERKIN Maar ze wachten allemaal besluiteloos af. Er moet iets gebeuren!

DOBBITT Hanrahan heeft gelijk. Niks doen is het beste.

Merkin kijkt van de rinkelende telefoon naar Dobbitt en Hanrahan.

MERKIN Zie jullie daar staan, de onschuldige toeschouwers. Jullie proberen me te ruïneren met jullie hulp. *Hij neemt de telefoon op.* Dit is Merkin. Ik wil dat al het niet-brandende water van de rivier op de brand gekieperd wordt. Nu!

Merkin legt de telefoon neer. Dobbitt en Hanrahan kijken uit het raam.

DOBBITT Dit is toch wel een domper op het feest. Het andere feest dan.

HANRAHAN Da's het goeie nieuws.

MERKIN En wat is het slechte nieuws?

HANRAHAN De hele rivier is één uitslaande brand geworden.

MERKIN Ik moest leiderschap skills tonen, anders zat ik voor eeuwig vast in deze fabriek. Ik wil naar Spanje, jongens, en dit zou wel eens mijn ticket daarheen kunnen zijn.

Merkin staart naar buiten naar zijn brand. Het licht gaat uit. Het licht gaat terug aan op de brug. Valavond. Dobbitt komt op met een boek. Hij staart in de verte. We zien meer en meer gele ogen in het donker. Hanrahan gaat op zijn gebruikelijke positie staan en kijkt naar de andere kant.

DOBBITT Ze zijn met meer dan vroeger. Daar bij het hek, ik zag ze dichterbij komen. Ze hebben kleine scherpe tanden en brutale gele ogen. Ik kan ze niet terugvinden in mijn natuurgids met lokale fauna en flora, Hanrahan.

HANRAHAN Je zal ze in geen enkel boek vinden.

DOBBITT In godsnaam, wat zijn het dan?

HANRAHAN Zou je je beter voelen als je er een naam op kon plakken? Zouden ze dan verdwijnen?

DOBBITT Als ik er een naam op kon plakken, dan wist ik wat mij zit aan te staren, al mijn bewegingen volgend, wachtend.

HANRAHAN Waar zouden ze op aan het wachten zijn?

DOBBITT Ik weet het niet! Ik kijk niet in hun akelige kleine kopjes kijken. Maar ik weet hoe wachten eruit ziet, en zij zijn aan het wachten op iets!

HANRAHAN Ze zitten aan de andere kant van de omheining.

DOBBITT Nee, ze hebben zich onder de omheining door gewroet. Ik heb ze zitten bestuderen, Hanrahan, iedere nacht komen ze een paar centimeter dichterbij. Er moet iets gebeuren!

HANRAHAN Wat zou jij dan doen?

DOBBITT Iemand moet een val zetten. Om er eentje te vangen en te bestuderen in een laboratorium, om zo uit te vissen wat het is.

HANRAHAN En hoe zou je ze dan in die val lokken? Als we niet weten wat ze zijn, hoe worden we dan verondersteld te weten wat ze lekker vinden. Misschien zijn het werkmannen die een bad in de rivier hebben genomen.

DOBBITT Merkin moet dit voorleggen aan de Regionale Directeur. Als ik in hun ogen kijken, dan ben ik uiterst bezorgd.

HANRAHAN Als we de hulp van Merkin nodig hebben, dan moeten we snel zijn, voordat zijn promotie in werking treedt.

DOBBITT Hoe wist hij dat het water dat hij op het vuur liet pompen, een explosie zou veroorzaken die de brand zou uitblazen.

HANRAHAN Dat wist hij niet. Hij heeft gewoon op een zeer grote schaal geblunderd. Dat is de zekerste manier om vooruit te komen in het bedrijf. Jij en ik zijn beperkt door onze eigen competentie, Dobbitt.

Ze staan in stilte.

DOBBITT Hanrahan? Ik mist de rivier.

HANRAHAN Ik mis 'm ook.

DOBBITT Ik zie alleen nog maar de geblakerde bedding waar ooit de rivier stroomde.

HANRAHAN *Kijkt bewuster.* Het lijkt alsof er iets is beginnen groeien.

DOBBITT Nu al?

HANRAHAN Kijk zelf maar.

DOBBITT Meen je dat nu, Hanrahan?

HANRAHAN Draai je om. En kijk.

Dobbitt draait zich om en de 2 mannen kijken in dezelfde richting.

DOBBITT Daar staan bloemen die beginnen te bloeien. Ik heb jouw uitzicht altijd bewonderd.

HANRAHAN Het is nogal wat. Kijk maar waar je wilt.

DOBBITT Bedankt. *We horen nachtelijke geluiden. Dobbitt huivert.* Dit doet me denken aan thuis. De verschrikking die je niet helemaal kan zien.

HANRAHAN Mis je Catherine?

DOBBITT Ik mis denken aan Catherine. Ik mis de toekomst die ik in gedachte had met Catherine. Ik mis het missen van Catherine.

HANRAHAN Ik had een verkeerd beeld van je huwelijk.

DOBBITT Het bedrijf draagt het stabiele gezinsleven hoog in het vaandel, en ik heb er gelukkig één. We houden er allebei van om thuis te zijn. Alleen niet tesamen.

HANRAHAN Ah.

DOBBITT Teveel tijd samen, wel, als de dingen uit de hand en in de war lopen, dan beschadigt dat mijn positie in het bedrijf. Begrijp me niet verkeerd, wij zijn in alle andere opzichten het perfecte koppel. Het is gewoon dat ene probleem. Samen zijn. Het is nogal een risico.

HANRAHAN Zo gaat het niet bij mijn vrouw en mij, Dobbitt. Bij ons ligt het risico bij het niet bij elkaar zijn. Ik voel het in haar brieven, ze begint me te ontglippen, als een schip dat stilletjes in de mist verdwijnt. Ik kan nog net de vage omtrekken zien van wat er ooit geweest is, maar binnenkort zal ook dat verdwenen zijn.

DOBBITT Ik ben ervan overtuigd dat alles wel terug in orde zal komen als je haar terugziet.

HANRAHAN Ja, ik moet teruggaan om haar te zien. Voordat het te laat is. *Een vreemde intensiteit.* Ik zou graag geliefd zijn, Dobbitt. Ik zou graag hebben dat mijn leven iets betekent voor iemand anders in deze wereld.

Het licht gaat uit op Dobbitt en Hanrahan. Het licht gaat aan op het bureau van Merkin. Een trofee in de vorm van een zilveren brandweerhelm staat op zijn bureau. Dobbitt komt binnen.

MERKIN Ah, Dobbitt. Maak het jezelf gemakkelijk. *Dobbitt wil gaan zitten.* Dat zal niet nodig zijn. Ik kan me niet inbeelden dat dit een lange vergadering gaat worden. Als het dat wel wordt, wel, voel je dan vrij om toch te gaan zitten.

DOBBITT Hoe kan ik nu weten hoe lang deze vergadering gaat duren? Dat weet ik toch pas als hij voorbij is?

MERKIN Ik vermoed dat dat inderdaad niet mogelijk is.

DOBBITT En dan zal het te laat zijn.

MERKIN Helemaal juist. Een menselijke fout. Als je het gevoel krijgt dat de vergadering begint uit te lopen, wel, de stoel staat klaar.

DOBBITT Misschien moet ik gewoon nu al gaan zitten. Om op veilig te spelen.

MERKIN Het is niet nodig om overhaaste beslissingen te nemen. Ik heb je op minder dan geen tijd hier buiten, als alles gaat zoals gepland. Ik verwacht een telefoon van de Regionale Directeur. Misschien zelfs een persoonlijke audiëntie, kan je het geloven? Er is een opdracht beschikbaar in Spanje.

DOBBITT Schitterend.

MERKIN Dus het zou ongepast zijn om jou hier zomaar te laten zitten. *Hij haalt plots een memo boven.* Ik heb je memo over de ongeïdentificeerde dieren buiten de omheining aangekregen.

DOBBITT Binnen de omheining! Dat is juist het punt dat ik wil maken. Ze zijn al op het terrein, en we hebben geen idee wat ze zijn.

MERKIN Ze zitten buiten de omheining totdat iemand met de gepaste rang bevestigt dat ze binnen de omheining zijn. Ik heb de Regionale Directeur een memo gestuurd. Ik verwacht snel een memo terug, en dan zal jij de eerste zijn die daarover een memo ontvangt.

DOBBITT Ik kan om niks meer vragen.

MERKIN Wel, ik denk dat we de juiste beslissing hebben genomen ivm de stoel. *Dobbitt begint zich te bewegen naar de deur.* Oh, Dobbitt? Er is nog één ander punt van een meer ongelukkiger aard. De vrouw van Hanrahan heeft hem verlaten, de arme ziel...

DOBBITT Mijn god, ik ben...

MERKIN Jaja, je bent geschokt, natuurlijk. Ik weet precies hoe je je voelt. Er is geen nood om dat gevoel dus te willen delen.

DOBBITT Waarom heeft ze hem verlaten?

MERKIN Terwijl ze daar de hele tijd alleen zat, is ze een beetje te dicht bij God gekomen. Ze is ingetreden bij een orde, en nu is ze onderweg naar een klooster. Met kuisheidsgelofte. Eenzaamheid. Stilte. Blijkbaar wil ze uiteindelijk zo ver geraken dat ze kan stoppen met ademen.

DOBBITT Hij heeft het daar nooit over gehad.

MERKIN Hij weet het nog niet. *Merkin houdt een brief omhoog.* Hij heeft, of beter gezegd, zal een Liefste Hanrahan-brief krijgen. Je kan wel inbeelden hoe oncomfortabel ik me voelde toen ik zijn brief las.

DOBBITT Hoe kan je nu zijn post lezen, Merkin?

MERKIN Ik maak er tijd voor, Dobbitt, net zoals ik tijd maak om de jouwe te lezen. Hier wordt niemand achtergesteld.

DOBBITT En je hebt het voor jezelf gehouden?

MERKIN Besef je wel wat hij zou doen als hij het wist? Hij zou terugstormen naar het thuisland, en alles waarvoor hij hier zo hard gewerkt heeft, zou verloren gaan.

DOBBITT Je gaat hem dus niet eens de brief laten lezen?

MERKIN Volgende week, als het werk gedaan is en mijn promotie volledig vastligt, dan zal hij de brief krijgen.

DOBBITT Als hij niets van haar hoort, dan zal hij ervan uitgaan dat ze dood is.

MERKIN Hij zal deze week een brief krijgen. Alleen niet deze.

DOBBITT Wat zal er dan instaan?

MERKIN Hetgeen jij verkiest om op te schrijven.

DOBBITT Ik?

MERKIN Hoe oneerlijk het ook mag lijken, jij kent hem veel beter dan ik. *Merkin haalt kopieën van vorige brieven tevoorschijn.* Deze kopieën van vroegere brieven van de hooggeëerde mevrouw Hanrahan zullen je vast en zeker in de goede richting dirigeren. Je zal merken dat MEVROUW Hanrahan de typiste is in de familie. Je schuilnaam zal Jacqueline Hanrahan zijn.

DOBBITT Je vraagt mij dus om te liegen tegen Hanrahan?

MERKIN Ik vraag je om te liegen VOOR Hanrahan. Hij zal het verlies van zijn vrouw wel overleven, maar als het bedrijf besluit om af te slanken, dan zal al het overtollige vet snel en chirurgisch weggesneden worden.

DOBBITT Waarom moet het bedrijf afslanken?

MERKIN *Merkin haalt het dossier van Hanrahan boven.* Als Hanrahan het te weten komt over zijn vrouw, dan wordt hij nutteloos. We zouden hem nu al nutteloos kunnen verklaren.

Merkin heft zijn nutteloos-stempel.

DOBBITT Maar Hanrahan koestert eerlijkheid als het hoogste goed.

MERKIN Meer dan zijn eigen overleven?

DOBBITT Ik weet niet. Ik sta gewoon perplex

MERKIN Wel, dan stel ik voor dat je jezelf on-perplext en antwoordt op mijn vraag.

DOBBITT Als ik nu moet antwoorden, dan is mijn antwoord nee.

MERKIN Wel, dat was wel heel snel, een dolk doorheen mijn hart.

DOBBITT Ik heb geworsteld met mijn besluit.

MERKIN Gedurende meerdere seconden.

DOBBITT Je wilde stantepede een antwoord.

MERKIN Je ging niet eens zitten.

DOBBITT Jij zei tegen mij om niet te gaan zitten.

MERKIN Ik dacht dat je misschien even wilde weggaan om er wat langer over na te denken.

DOBBITT Kan ik weggaan om er wat langer over na te denken.

MERKIN Goed. Maar wel niet weggaan om er wat langer over na te denken, om dan met hetzelfde antwoord terug te komen.

DOBBITT Bedoel je nu dat als ik wegga om er wat langer over na te denken, dat ik dat moet instemmen om die brief te schrijven?

MERKIN Waarom zou je anders weggaan om er wat langer over na te denken.

DOBBITT Het zou toch kunnen dat ik wegga en er wat langer over nadenk om tot dezelfde conclusie te komen dat ik dat niet kan doen?

MERKIN Zeg het me dan nu direct en bespaar ons het verveling van jouw weggaan en er wat langer over nadenken.

DOBBITT Maar hoe kan ik nu weten wat het resultaat zal zijn van het weggaan en er wat langer over nadenken zonder weg te gaan en er wat langer over na te denken?

MERKIN Hoe kan ik weten dat jij werkelijk bent weggegaan en er wat langer over nagedacht hebt als je hier terug kan komen en nog steeds nee kan zeggen? Kan je mij verzekeren dat je hier terug komt en ja zegt?

DOBBITT Ik kan je niet verzekeren dat hier terug kom en ja zeg, tenzij ik wegga om er wat langer over na te denken.

MERKIN Goed dan, een simpele nee zal dan volstaan.

DOBBITT Nee.

MERKIN Mijn God, je bent wel een beetje een sadist, wist je dat? Je laat dat woord heen en weerschieten alsof je een kruisboog hebt.

DOBBITT Ik probeer om het goede te doen. Ik zou alles doen voor Hanrahan, behalve liegen.

MERKIN Maar liegen is het enige dat hem kan redden. Dus eigenlijk zeg je dat je niets voor hem wilt doen. Dat verbaast me toch.

DOBBITT   Waarom?

MERKIN   Oh, laten we niet terughoudend zijn, Dobbitt. Ik weet wat jij en Hanrahan zijn.

DOBBITT   Wat?

MERKIN   Dwing me niet om het te zeggen.

DOBBITT   Zeg het, Merkin. Wat zijn we. *Dobbitt stapt dichterbij Merkin toe.* Ik eis dat je het me zegt! Wat zijn we?

MERKIN   Goed dan. Ik zal het zeggen. Jullie zijn... intimi. *Pauze.* Daar, ik heb het gezegd.

DOBBITT   Jouw ongepaste opmerkingen zullen mijn mening niet doen veranderen. Ik ga hier buiten met geheven hoofd.

MERKIN   Proficiat, Dobbitt. Je hebt bewezen dat je een eerlijk man bent.

DOBBITT   Dankjewel, Merkin

Dobbitt begint weg te gaan.

MERKIN   En het kostte je alleen met Hanrahan's leven.

Merkin steekt zijn nutteloos-stempel omhoog. Dobbitt gaat af. Net als de stempel bijna beneden is, komt Dobbitt terug op.

DOBBITT   Merkin! Ik ben weggegaan en ik heb er langer over nagedacht.

MERKIN   Hebben wij een overeenkomst, Dobbitt?

Ze schudden elkaar de hand, terwijl het licht uitgaat. Het licht gaat aan op Dobbitt die aan zijn bureau zit en de brief begint te typen. Het licht gaat uit. Het licht gaat aan op het kantoor van Merkin. Hij plooit de brief dicht, steekt 'm in een enveloppe en plakt 'm dicht, terwijl het licht weer uitgaat. Het licht gaat aan op Hanrahan die op de brug staat. Hij scheurt de enveloppe open en begint te lezen. Hij doet een klein vreugdedansje. Dobbitt komt bij hem staan.

HANRAHAN   Wat voor nieuws had Merkin voor je? Welk kwaadwillig juweeltje werd je voor je voeten geworpen? Welk miserabele blaam, welke schitterende klodder valse beloften is in jouw buurt geland?

DOBBITT   Hij gaat het ongedierte probleem aankaarten bij de gevestigde machten.

HANRAHAN   Je bent uren weggeweest.

DOBBITT   Ik ben de productie-eenheden gaan controleren. Nog één week te gaan en heel het productieproces is afgerond.

HANRAHAN   Heeft hij iets over mij gezegd?

DOBBITT   Nee. Niks.

HANRAHAN   Aha!

DOBBITT   Wat?

HANRAHAN   Ik wist wel dat de waarheid voor jou een te zware last zou zijn. Je moet jezelf es zien, je ogen helemaal afgewend.

DOBBITT   Ik zeg het je, hij heeft niks gezegd!

HANRAHAN Denk je nu werkelijk dat je me in de maling kunt nemen?

DOBBITT Ok dan, je hebt me door.

HANRAHAN Ik wist het wel. Vertel me alles!

DOBBITT *Dobbitt pauzeert even om zijn gedachten te ordenen.* Hij zei dat je... giftige natuur de reden is dat je excelleert als controleur.

HANRAHAN Ja?

DOBBITT Je enige plezier is om anderen te kleineren.

HANRAHAN Ga verder.

DOBBITT En datgene dat je zo goed maakt in je job zorgt ervoor dat je totaal ongeschikt bent om te functioneren als een menselijk wezen.

HANRAHAN Hallelujah. *Hanrahan lacht en omhelst Dobbitt.* Een compliment! Ik wist dat je iets voor mij verborgen hield. Nu moet Merkin me wel een goed rapport geven. En met een goed rapport kan ik een opdracht in eigen land krijgen en kan ik thuis bij mijn vrouw wonen. Eindelijk, mijn leven kan beginnen! *Hanrahan kijkt naar de somber kijkende Dobbitt.* Waarom wil je niet in mijn vreugde delen, Dobbitt? Moet alles om jouw draaien?

De lichten gaan uit en gaan terug aan in het kantoor van Merkin. Hanrahan komt binnen.

MERKIN Waarover waren jij en Dobbitt aan het lachen?

HANRAHAN Wanneer?

MERKIN Gisteren.

HANRAHAN Kan ik me niet herinneren.

MERKIN Ik zal je helpen. Ik zag jullie twee op de brug staan. Aan het lachen.

HANRAHAN In dat geval ja. We waren aan het lachen.

MERKIN Daar stonden jullie, onder mijn raam, te lachen. Het voelde als een slag in mijn gezicht.

HANRAHAN We bedoelden er niets slecht mee.

MERKIN Waar lachten jullie over?

HANRAHAN Dat zou ik niet meer kunnen zeggen.

MERKIN Jullie twee moeten wel heel veel lachen als je je al niet meer kan herinneren waarover jullie lachten. Weet je hoeveel keren jij en ik samen gelachen hebben, Hanrahan? Weet je dat?

HANRAHAN Nee.

MERKIN Twee keer. En één van die twee keren lachte je zelfs niet mee. Ik was helemaal alleen in het midden van mijn gelach aangekomen toen ik me realiseerde dat jij alleen maar aan het hoesten was. Dus eigenlijk was het meer één keer. In een heel jaar. En toch staan jij en Dobbitt daar op de brug te pronken als 2 lachebekjes.

HANRAHAN Het spijt me als ik je pijn heb berokkend.

MERKIN Ik herinner me nog waarover we lachten. We stonden bij het raam, en we keken uit over de parking. En toen kwam die harde woestijnwind opzetten en waaide de pet weg van één van de ingenieurs die een pauze had. Hij liep er achteraan, maar zodra hij dichterbij kwam, waaide de wind die pet van hem vandaan. Hij bleef erachter hollen maar hij was altijd net te laat, totdat hij totaal uit het oog verloren was waar hij was en met een finale sprint met zijn gezicht tegen een verlichtingspaal smakte. Hij was direct knock-out. Weet je nog hoe wij lachten, Hanrahan? De tranen liepen van ons gezicht en onze buiken deden pijn. Ik durf wedden dat wij toen harder gelachen hebben dan jij nu met Dobbitt. *Pauze*. Jullie twee waren om mij aan het lachen, toch?

HANRAHAN Nee, Merkin.

MERKIN Als je weet dat je niet om mij aan het lachen was, dan moet je zeker wel weten waarover je dan wel aan het lachen was?

HANRAHAN Nee, Merkin, het betekent alleen dat we nooit om jou lachen.

MERKIN Luister naar jezelf. Je doet alsof jij en Dobbitt de hele tijd maar aan het lachen zijn. Ha, ha, ha, ha, ha. Hoeveel keer per week lachen jij en Dobbitt zoal?

HANRAHAN Ik heb geen idee.

MERKIN Jij bent toch zo'n cijfer-tovenaar, allé, meer dan 15 keer?

HANRAHAN Ik weet het niet, Merkin.

MERKIN Dan is het meer dan 15. Meer dan twee keer per dag. Ik stel voor dat je die tijd beter besteed aan je controlewerk, in plaats van aan lachen.

HANRAHAN Is ons controlewerk dan ondermaats?

MERKIN ONS controlewerk? Jouw controlewerk is acceptabel. Het controlewerk van Dobbitt bespreek ik niet met jou.

HANRAHAN Begrijpelijk.

MERKIN Wij zijn bijna aan het einde van de bestelling, Hanrahan. Het zou spijtig zijn om nu fouten beginnen te maken.

HANRAHAN Ja, bedankt.

Hanrahan gaat naar de deur.

MERKIN Hanrahan? Waarom lach je nooit meer als je hier bent? Hier bij mij?

HANRAHAN Goed dan. Ik zal terug lachen. Dat zou fijn zijn. Bedankt.

MERKIN We moeten niet persé het protocol volgen. We zouden samen ergens om kunnen lachen.

HANRAHAN Nu?

MERKIN Ja, nu.

HANRAHAN Ok. Waarover wil je dan lachen?

MERKIN Kweenie. Dobbitt?

HANRAHAN Ja. Dobbitt.

Ze lachen samen zonder overtuiging.

HANRAHAN De waarheid is dat mijn geluk niets te maken heeft met Dobbitt. Heb je enig idee hoe het voelt dat iemand oprecht van je houdt?

MERKIN Nee. Natuurlijk niet.

HANRAHAN Ik ook niet. Totdat ik deze brief ontving van mijn vrouw.

Hanrahan haalt de brief boven. Merkin draait zich weg terwijl het licht uitgaat. Het licht gaat aan op Dobbitt die een rapport aan het typen is. Hanrahan komt op.

HANRAHAN Mijn geluk is een probleem voor Merkin. Het is als het zwaard van Damocles dat boven zijn hoofd bungelt en op het punt staat om hem te verpletteren. Hij wil mijn geluk doen verdwijnen.

DOBBITT Misschien moet je een beetje temperen in zijn bijzijn. Dat is wat ik doe.

HANRAHAN Maar mijn geluk is anders dan jouw geluk, Dobbitt. Mijn geluk kan niet getemperd worden. Je weet dat ik het gevoel had dat mijn vrouw mij begon te ontglippen als ik haar laatste brieven las, vandaar mijn angst om naar huis te gaan. En toen kreeg ik dit. *Hanrahan leest voor.* "Als alles verdwenen is, de pijn, de miserie, het eindeloze verlangen na jaren van twijfel, de regenachtige namiddagen zonder bevrediging, de plotse kwellende roes van alles wat had kunnen zijn, de onvermoeibare onmogelijke hoop die niet kan onderdrukt worden, als al dat wegvalt, dan blijven alleen jij en ik over, ons getweeën samen, vandaag, morgen, en voor altijd, want zonder jou..." *Hanrahan stopt en steekt de brief weg.* Dobbitt, deze brief heeft mij vreugde bezorgd op een manier die ik niet voor mogelijk hield. Nog nooit heeft zij zo welsprekend gesproken tot het verlangen in mijn hart. Nog nooit voelde ik mij zo geliefd.

DOBBITT Ik ben blij dat je dit moment van geluk mag beleven, Hanrahan.

HANRAHAN Het is geen 'moment van geluk', het is een levenslang geluk, een eeuwigheid van geluk, een geluk dat niet stopt bij het graf.

DOBBITT Maar dingen kunnen zo snel veranderen. Misschien mogen we alleen maar echt vertrouwen op datgene dat we zien gebeuren voor onze neus.

HANRAHAN Luister es, Dobbitt, het is spijtig dat jij niet ervaart wat ik meemaak, maar ik sta niet toe dat je mijn geluk vertrappelt.

DOBBITT Ik wil je enkel maar wijzen op de vluchtigheid van geluk. Om je te beschermen tegen alle pijn en miserie die op je staat te wachten.

HANRAHAN Ik wil mijn leven niet in angst leven omwille van wat er misschien zou kunnen gebeuren. Besef je wel wat dit betekent. Het betekent dat ik niet alleen ben.

DOBBITT Nee, je bent niet alleen, Hanrahan.

HANRAHAN En nu mijn vrouw me gerustgesteld heeft dat ik niet alleen ben, zijn we vrij om niet samen te zijn.

DOBBITT Wat bedoel je?

HANRAHAN Nu Merkin gaat vertrekken, zouden jij en ik hier kunnen blijven. Gedurende een aantal maanden het departement leiden, en dan zijn we klaar voor het hoogste niveau. We zouden het gemaakt hebben, Dobbitt, we zouden TOPPERS zijn.

DOBBITT Zou jij werkelijk hier blijven?

HANRAHAN Het kan allemaal van ons zijn. Ik kan terugkeren uit het Vagevuur waar ik verbleef sinds die vervloekte dans-nacht. Oh, Dobbitt, die nacht blijft me maar achtervolgen. Daar stond ik, een jonge hond klaar om me op te werken in het bedrijf, op mijn eerste bedrijfsfeest. Ik stond te zweten in mijn kostuum, en je moet weten, toen dronk ik nog. Mijn vrouw en ik kwamen uiteindelijk op de dansvloer terecht, een verschrikkelijke plaats voor een man die niet kan dansen. En zelfs toen wist ik dat ze stonden toe te kijken, een klein kliekje, lachend, wijzend. Ik mocht hen dus niet teleurstellen. Ik heb gedanst zoals nog nooit een man gedanst had, mijn ledematen vlogen alle richtingen uit, totdat alleen ik overbleef op de dansvloer. De rest van het feest was nog maar een wazige vlek rondom mij. Mijn arme vrouw stond me aan te kijken met een van schaamte vertrokken glimlach. Die avond heeft me sindsdien blijven achtervolgen doorheen het hele bedrijf, jarenlang, als een blok beton. Mijn manier van dansen was het eerste bewijs dat die goeie ouwe Hanrahan niet was zoals alle anderen. Niet echt geschikt voor een sleutelpositie. Daarna kwamen de buitenlandse opdrachten. De glansloze aanbevelingen. Ik deed alles wat ik kon om deze vervloeking te doen verdwijnen. Ik leerde zelfs dansen. Niet dat dat genoeg was om de herinnering aan die afgrijselijke avond uit te wissen. *Hanrahan zet de radio aan.* Ik zal bewijzen dat ze allemaal verkeerd waren, allemaal! Kom hier! *Terwijl de muziek luider wordt, leidt Hanrahan Dobbitt tijdens het dansen.* Ik ben nog niet zo slecht, hé?

DOBBITT Je bent zelfs vrij goed.

HANRAHAN Er is geen reden om mij te gaan betuttelen.

DOBBITT Ik bedoel, je bent heel erg goed! Niet dat ik een expert ben.

HANRAHAN Uiteraard niet. Je bent op vlak van dansen niet zo goed als mijn vrouw.

DOBBITT Sorry

HANRAHAN Ik kan het gefluister voor altijd doen stoppen als ik het Departement mag leiden. Samen met jou, Dobbitt. We zouden een geweldig team vormen, denk je niet?

Ze dansen verder op de maat van de muziek.

DOBBITT Ja, als we elkaars tekortkomingen kunnen accepteren.

HANRAHAN Rustig maar, Dobbitt, ik kan zeker jouw tekortkomingen accepteren en ik ben ervan overtuigd dat jij hetzelfde zou doen, als ik tekortkomingen zou hebben.

DOBBITT En we vergeven dan ook elkaars fouten, hoe groot ze ook mogen lijken?

HANRAHAN Ik vergeef je je vele, vele fouten, Dobbitt.

DOBBITT Ik moet toegeven, ik heb veel van je geleerd. Ik blijf hier bij jou, Hanrahan.

HANRAHAN Excellent!

DOBBITT Ik denk dat je vrouw gelijk heeft. Zonder jou zal ik nooit de persoon zijn die ik wil zijn.

We horen een biep. Dobbitt gaat af. Hanrahan is alleen.

HANRAHAN Dat deel van de brief van mijn vrouw heb ik je nooit voorgelezen.

Het licht gaat uit bij Hanrahan. Het licht gaat aan op het bureau van Merkin. Dobbitt komt binnen.

MERKIN Besef je wel hoe close ik nu ben met de Regionale Directeur? *Merkin zwaait met een memo.* Hij heeft me direct een memo teruggestuurd over die dieren. Meestal duurt het WEKEN voordat je een bericht terugkrijgt. Een vraag en een antwoord binnen de 72 uur. Als we nog closer worden, dan zouden we staan tongkussen.

DOBBITT Wat heeft hij gezegd?

MERKIN Niets om je zorgen over te maken. De autoriteiten hebben bepaald dat de dieren zich aan deze zijde van het hek bevinden. Daaruit volgt logischerwijze dat ze, effectief, gevangen zitten.

DOBBITT Maar als ze aan deze zijde van het hek zitten, dan zitten ze hier bij ons. Dan kunnen ze hun snode plannen uitvoeren.

MERKIN Als we hen niet kunnen identificeren, dan kunnen we natuurlijk ook niet speculeren over hun plannen.

DOBBITT Maar als we hen niet kunnen identificeren, hoe kunnen ze dan gevangen zitten?

MERKIN Je gaat nu toch niet moeilijk doen, hé? Want ik kan heel moeilijk doen als jij moeilijk wilt gaan doen?

DOBBITT Ga jij dan akkoord met de logica van de Regionale Directeur?

MERKIN Hij is mijn beste vriend en meest betrouwbare bondgenoot. Ik vertrouw op zijn oordeel en ik raad je ten stelligste aan om hetzelfde te doen.

DOBBITT Merkin, ik heb het gevoel dat we in de problemen zitten.

MERKIN Kijk, Dobbitt, je bent nog maar net begonnen om naam te maken in het bedrijf. Zorg nu maar niet dat je die goede naam kwijtraakt door heel dit ongedierte-probleem. Wat zijn trouwens jouw plannen?

DOBBITT Ik zou graag in deze fabriek blijven voor de volgende bestelling.

MERKIN Goed, goed, goed! Dat is heel goed nieuws. Je bent onder mijn leiding echt wel gegroeid als Controleur, en dat zal in zeker noteren in je dossier. Gezien mijn overplaatsing naar Spanje zal ik suggereren dat jij hier de leiding krijgt, als we Hanrahan tenminste kunnen overtuigen om te blijven.

DOBBITT Oh, ik denk dat hij wel zal blijven.

MERKIN Juist ja, ik vergeet soms hoe close jullie twee zijn. Ik zal dan maar je papieren in orde maken. *Merkin heeft papieren tevoorschijn.* Je nieuwe contract en je ontslag papieren.

Dobbitt tekent het nieuwe contract.

DOBBITT Ga je nu Hanrahan over zijn vrouw vertellen?

MERKIN Direct. Het werk is nu toch gedaan.

DOBBITT   Want dit bedrog vreet aan mij. Het is heel belangrijk dat hij vindt dat ik een eerlijk man ben.

MERKIN   Je wil dus niet dat hij weet wie je werkelijk bent.

DOBBITT   Ik BEN een oprecht man, ik had een heel goede reden om hem te bedriegen.

MERKIN   Er is altijd een reden voor bedrog, Dobbitt.

DOBBITT   Jij hebt me hiertoe overgehaald!

MERKIN   En dat kostte me ongeveer evenveel moeite als het binden van mijn veters. Aangezien we elkaar toch nooit meer zullen zien, kan ik je nu wel vertellen dat ik je nooit echt graag gehad heb. Je was nooit op je gemak als je bij mij was.

DOBBITT   In diezelfde sfeer van oprechtheid vraag ik me af of dat niet komt doordat je me tiranniseerde en me continue de duvel probeerde aan te doen.

MERKIN   Ik ben je baas. Zo'n dingen worden van mij verwacht.

DOBBITT   Ik zal met plezier dit departement leiden op de correcte manier, als jij eenmaal weg bent, Merkin.

MERKIN   Vaarwel Dobbitt, dat we beiden naar ons graf mogen gaan zonder elkaar ooit terug te zien.

DOBBITT   Insgelijks, Merkin.

Merkin ramt de nutteloos-stempel op de papieren van Dobbitt.

MERKIN   Je mag je ontslag papieren nu officieel als nietig bestempelen.

Het licht gaat uit bij Merkin en Dobbitt. Het licht gaat aan op Hanrahan die in de kamer de brieven van zijn vrouw achter slot en grendel steekt. We horen 2 bieps uit de intercom. Het licht gaat uit. Het licht gaat terug aan op het kantoor van Merkin. Merkin is aan het telefoneren.

MERKIN   Ja... ja...ja...ja...ja...ja...

Hanrahan staat in de deuropening. Merkin wuift hem weg. Hanrahan wil weggaan. Merkin doet teken dat hij toch moet binnenkomen. Hanrahan komt terug naar binnen. Merkin doet met zijn hand teken naar Hanrahan dat hij moet stoppen. Hanrahan stopt. Merkin legt de telefoon neer.

MERKIN   Ga zitten, Hanrahan.

HANRAHAN   Ik blijf liever rechtstaan.

MERKIN   Ga zitten! Ik sta erop!

HANRAHAN   Nee. Ik doe het niet. Dobbitt is vertrouwd met mijn persoonlijke correspondentie.

MERKIN   En dan?

HANRAHAN   Ik wil weten hoe dit mogelijk is.

MERKIN   Hetgeen gebeurt tussen jou en Dobbitt valt buiten mijn terrein.

HANRAHAN   Datgene dat mij het meest dierbaar is in mijn hele leven, dat heeft hij gelezen en gememoriseerd.

MERKIN   Dat is niks dat niet gefikst kan worden met een paar goeie hangsloten.

HANRAHAN Ik vrees dat dit niet meer gefikst kan worden.

MERKIN Als het niet meer gefikst kan worden, dan is het zeker een fixatie. Wat wil je dat ik eraan doe?

HANRAHAN Ik kom voor mijn ontslag papieren, Merkin.

MERKIN Mij was verteld dat je hier bleef.

HANRAHAN Hoe kan ik hier blijven samen met Dobbitt nu hij mijn vertrouwen geschonden heeft.

MERKIN Hanrahan, je mag niet vertrekken. Ik sta het niet toe.

HANRAHAN Wat kan het jou schelen? Jij zit binnenkort toch in Spanje.

MERKIN Ze laten me niet vertrekken.

Hij gooit de trofee in de vuilbak.

MERKIN De Regionale Directeur heeft gezegd dat mijn crisis management skills te waardevol zijn om te verliezen. Ik vervloek die brand! Ik wou dat die brand er nooit geweest was. Hij zei dat het ongepast zou zijn om een man van mijn kaliber naar Spanje te sturen. Had ik maar gereageerd als een lafaard!

HANRAHAN Je leek me anders toch heel angstig en overstuur.

MERKIN Ik vrees dat het daar nu te laat voor is. *Pauze.* Hanrahan, als jij weggaat heb ik niemand meer om mee te praten.

HANRAHAN De hele tijd dat ik hier was, heb je nooit tegen mij gepraat.

MERKIN Ik wou wel. Ik heb het geprobeerd. We hebben nooit een onderwerp van gemeenschappelijke interesse gevonden om over te praten. Een menselijke fout.

HANRAHAN En nu is het te laat. Ik verlaat het bedrijf.

MERKIN Wil je dit dan allemaal weggooien?

HANRAHAN Als jij hier blijft, dan is er voor mij geen kans om het Departement te leiden. Wat heb ik dan hier nog te zoeken, Merkin?

MERKIN Geef me nog een kans, Hanrahan. We zullen samen lachen, zoals jij en Dobbitt doen. Mijn deur staat regelmatig open.

HANRAHAN Dobbitt's bedrog heeft mijn ogen geopend. Ik ga naar huis naar mijn vrouw, naar alles wat er goed en echt is in mijn leven. Eindelijk ben ik vrij, Merkin, Vrij.

MERKIN Goed dan, Hanrahan. Beschouw jezelf dan nutteloos en nietig

Merkin ramt de nutteloos stempel op de papieren van Hanrahan. Het licht gaat uit. Het licht gaat aan op de brug. Zonsondergang. Dobbitt komt op met een prachtige boeket veldbloemen. Hanrahan komt dichterbij van de andere kant, met een koffer in de hand.

DOBBITT Hanrahan! Kijk eens wat er groeit in ons moeras! We hebben de natuur verbeterd. *Pauze.* Waar ga je naartoe?

HANRAHAN Naar huis. De helikopter staat te wachten.

DOBBITT Kom je dan over drie dagen terug? Dat is toch het tarief voor Familiale Drama's?

HANRAHAN Mijn leven is werkelijk waar geen Familiaal Drama.

DOBBITT Ik kreeg anders de indruk dat er geen hoop was.

HANRAHAN Geen hoop op wat?

DOBBITT Ik had begrepen dat haar geloften haar verbieden om zelfs maar in de buurt van een man te komen.

HANRAHAN Wiens geloften? Waar in godsnaam heb je het over?

DOBBITT Over die kloosterorde waar je vrouw ingetreden is... Mijn god, Hanrahan, ik dacht dat je het wist!

HANRAHAN Heeft mijn vrouw mij verlaten om in te treden in een kloosterorde? Hoe weet jij dit allemaal, Dobbitt?

DOBBITT Merkin.

HANRAHAN Dan ben je een nog grotere idioot dan ik al dacht. Mijn vrouw heeft mij niet verlaten.

DOBBITT Ben je zeker?

HANRAHAN Haar brief heeft zonder twijfel bewezen dat wij één geheel zijn. Ik geef alles op om haar terug te zien.

Hanrahan begint te vertrekken. Dobbitt kijkt lijdzaam toe.

DOBBITT Ik kan je zo niet laten vertrekken.

HANRAHAN Goed dan, Dobbitt. Ik weet al dat je mijn brief hebt gelezen.

DOBBITT Nee, Hanrahan.

HANRAHAN Lieg niet tegen mij!

DOBBITT Ik heb die brief GESCHREVEN.

HANRAHAN De brief van mijn vrouw? Jij beweert dat jij die geschreven hebt? Dat zijn niet jouw woorden, Dobbitt. Zelfs als je duizend jaar lang door het universum zou reizen, dan nog zou je niet op die woorden kunnen komen.

DOBBITT Luister naar mij, Hanrahan. Ik heb de brief zelf getypt.

HANRAHAN Wat is het? Kan je het niet verdragen dat hier een vrij man staat?

DOBBITT De kapotte y op je typemachine.

HANRAHAN De enige manier waarop wij uit elkaar kunnen gaan als vrienden, is door op te houden met te blijven doorbomen over mijn brief. Vaarwel, Dobbitt.

Ze schudden de hand.

DOBBITT Vaarwel, Hanrahan. Zonder jou erbij zal het leiden van het Departement zal maar half zo leuk zijn.

HANRAHAN Ik ben bang dat jij niks gaat leiden. Merkin heeft zijn aanstelling niet gekregen. Zijn moedig optreden hebben hem hier onmisbaar gemaakt.

DOBBITT Merkin blijft hier? Dan ben ik waarlijk alleen. Wat moet ik doen, Hanrahan?

HANRAHAN Datgene wat alle bedrijfsslaven leren om te doen. Langzaam door de leegte bewegen, van de ene opdracht naar de andere, totdat je tijd op is.

DOBBITT Ik denk niet dat ik dat kan opbrengen.

Het geluid van een helikopter.

HANRAHAN Je zal tot je eigen verbazing merken hoe snel de jaren voorbijkomen. Het zijn de dagen die een eeuwigheid duren.

Hanrahan gaat af. Dobbitt staat alleen, en omklemt de bloemen. Het geluid van een opstijgende helikopter. Dobbitt kijkt toe terwijl het geluid wegsterft. Een biep. Dobbitt vertrekt richting het kantoor van Merkin. Het licht gaat uit. Het licht gaat aan op het kantoor van Merkin. Dobbitt komt binnen met de bloemen.

MERKIN Bedankt, Dobbitt. Je excuses worden aanvaard.

Het duurt even voordat Dobbitt de link legt met de bloemen. Hij geeft ze dan maar aan Merkin.

MERKIN Ik heb schitterend nieuws! Ik heb zonet onze nieuwe bestelling binnengekregen. Ik stel voor om een vergadering te organiseren.

DOBBITT Is dit dan geen vergadering?

MERKIN Dit is een geïmproviseerde samenkomst. Een lichtzinnig gesprek over koetjes en kalfjes voordat het werk start. *Pauze.* Is er iets waar je om wil lachen?

DOBBITT Ik zal later nog wel met jou over dat onderwerp praten, Merkin.

MERKIN Laat ons zeggen... Hanrahan?

DOBBITT Goed dan.

Merkin lacht. Dobbitt begint ook te lachen. Hanrahan komt op.

MERKIN Welwelwel. Als je over de duivel spreekt. Wat is hier de bedoeling van, Hanrahan?

HANRAHAN Dobbitt. Ik heb de kapotte y ontdekt. Waarom?

DOBBITT Ik probeerde je te redden.

HANRAHAN Hoe kon je dit doen? Hoe kon je alles wat mij dierbaar is zomaar vertrappelen?

DOBBITT Het was het moeilijkste wat ik ooit heb moeten doen. Ik heb voor jou mijn oprechtheid moeten opgeven.

HANRAHAN Maar we hadden samen gezworen dat we elkaar nooit zouden bedriegen en nu heb je mijn miserabele leven helemaal door de mangel gehaald.

DOBBITT En dat heeft me mijn ziel gekost. Ik vraag me af of jij voor mij hetzelfde zou gedaan hebben.

HANRAHAN Liegen? Natuurlijk niet!

DOBBITT Jij zou me dus als een baksteen hebben laten vallen, opdat je jezelf een oprecht man zou kunnen noemen? Zeg dat je tegen mij zou liegen, Hanrahan!

HANRAHAN Goed dan, Dobbitt, ik zou tegen je liegen. Ik sta zelfs nu tegen jou te liegen.

DOBBITT Hanrahan, wat hebben we gedaan? We hadden hier alles voor het grijpen.

HANRAHAN Wat jammer dat we de kans niet gegrepen hebben. Wat jammer dat we de waarheid niet verteld hebben.

DOBBITT En nu is het te laat.

MERKIN Hanrahan. Ben je misschien vergeten dat je niet langer in dienst bent van het bedrijf?

HANRAHAN Dat besef ik maar al te goed, Merkin. Er is hier niks voor mij, maar dat is alles wat ik nog heb.

MERKIN Misschien is er nog een plaats voor jou. Op dit eigenste moment hebben wij één controleur te kort. Wanneer kan je beginnen?

HANRAHAN Onmiddellijk. Misschien zelfs vroeger, als de situatie erom vraagt.

MERKIN Prachtig. *Hanrahan tekent zijn nieuw contract.* Ga zitten... Dobbitt.

DOBBITT Meen je dat echt, Dobbitt?

MERKIN Asjeblief.

Dobbitt gaat zitten.

DOBBITT Dankjewel.

MERKIN Er is wel iets dat je moet weten. In de tijd dat Dobbitt en ik hier samen gediend hebben, zijn we goede vrienden geworden. Ik vertrouw erop dat je dat zult respecteren?

HANRAHAN Natuurlijk, Merkin. Ik sta aan niemands kant.

Terwijl het licht langzaam uitgaat, zien we overal rond de mannen gele ogen oplichten in de opkomende duisternis. Ze zien de ogen. Dan gaat het licht volledig uit.

Einde.